

Program rozvoje obce Štěpánov

Jaroslav Škoda

Bakalářská práce
2019

 Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky

Univerzita Tomáše Bati ve Zlíně
Fakulta managementu a ekonomiky
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
akademický rok: 2018/2019

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE (PROJEKTU, UMĚLECKÉHO DÍLA, UMĚLECKÉHO VÝKONU)

Jméno a příjmení: **Jaroslav Škoda**
Osobní číslo: **M16080**
Studijní program: **B6202 Hospodářská politika a správa**
Studijní obor: **Veřejná správa a regionální rozvoj**
Forma studia: **prezenční**

Téma práce: **Program rozvoje obce Štěpánov**

Zásady pro vypracování:

Úvod

Definujte cíle práce a použité metody zpracování práce.

I. Teoretická část

- Definujte pojmy spojené s regionální politikou.
- Vymezte současné strategické plánování v ČR.

II. Praktická část

- Proveďte socioekonomickou analýzu obce.
- Analyzujte finanční hospodaření obce.
- Navrhněte projekty směřující k rozvoji obce.

Závěr

Rozsah bakalářské práce: cca 40 stran
Rozsah příloh:
Forma zpracování bakalářské práce: tištěná/elektronická

Seznam odborné literatury:

KÁŇA, Pavel. Základy veřejné správy: vybrané kapitoly veřejné správy pro studium žáků středních škol. 4. aktualiz. vyd. Ostrava: Montanex, 2014, 394 s. ISBN 978-80-7225-407-1.
KRBOVÁ, Jana. Strategické plánování ve veřejné správě. 1. vyd. Praha: Wolters Kluwer, 2016, 143 s. ISBN 978-80-7552-587-1.
LOCHMANNOVÁ, Alena. Veřejná správa: základy veřejné správy. 1. vyd. Prostějov: Computer Media, 2017, 116 s. ISBN 978-80-7402-295-1.
PAVLÍK, Marek. Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti. 1. vyd. Praha: Grada, 2014, 160 s. Manažer. ISBN 978-80-247-5256-3.
STARLING, Grover. Managing the public sector. 9th ed. Boston: Wadsworth Cengage Learning, 2011, 596 s. International edition. ISBN 978-1-4390-8145-7.

Vedoucí bakalářské práce: Ing. Markéta Slovácová
Ústav regionálního rozvoje, veřejné správy a práva
Datum zadání bakalářské práce: 14. prosince 2018
Termín odevzdání bakalářské práce: 14. května 2019

Ve Zlíně dne 14. prosince 2018

L.S.

doc. Ing. David Tuček, Ph.D.
děkan

RNDr. Pavel Bednář, Ph.D.
ředitel ústavu

PROHLÁŠENÍ AUTORA BAKALÁŘSKÉ/DIPLOMOVÉ PRÁCE

Prohlašuji, že

- beru na vědomí, že odevzdáním diplomové/bakalářské práce souhlasím se zveřejněním své práce podle zákona č. 111/1998 Sb. o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších právních předpisů, bez ohledu na výsledek obhajoby;
- beru na vědomí, že diplomová/bakalářská práce bude uložena v elektronické podobě v univerzitním informačním systému dostupná k prezenčnímu nahlédnutí, že jeden výtisk diplomové/bakalářské práce bude uložen na elektronickém nosiči v příruční knihovně Fakulty managementu a ekonomiky Univerzity Tomáše Bati ve Zlíně;
- byl/a jsem seznámen/a s tím, že na moji diplomovou/bakalářskou práci se plně vztahuje zákon č. 121/2000 Sb. o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon) ve znění pozdějších právních předpisů, zejm. § 35 odst. 3;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 1 autorského zákona má UTB ve Zlíně právo na uzavření licenční smlouvy o užití školního díla v rozsahu § 12 odst. 4 autorského zákona;
- beru na vědomí, že podle § 60 odst. 2 a 3 autorského zákona mohu užít své dílo – diplomovou/bakalářskou práci nebo poskytnout licenci k jejímu využití jen připouští-li tak licenční smlouva uzavřená mezi mnou a Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně s tím, že vyrovnání případného přiměřeného příspěvku na úhradu nákladů, které byly Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně na vytvoření díla vynaloženy (až do jejich skutečné výše) bude rovněž předmětem této licenční smlouvy;
- beru na vědomí, že pokud bylo k vypracování diplomové/bakalářské práce využito softwaru poskytnutého Univerzitou Tomáše Bati ve Zlíně nebo jinými subjekty pouze ke studijním a výzkumným účelům (tedy pouze k nekomerčnímu využití), nelze výsledky diplomové/bakalářské práce využít ke komerčním účelům;
- beru na vědomí, že pokud je výstupem diplomové/bakalářské práce jakýkoliv softwarový produkt, považují se za součást práce rovněž i zdrojové kódy, popř. soubory, ze kterých se projekt skládá. Neodevzdání této součásti může být důvodem k neobhájení práce.

Prohlašuji,

1. že jsem na diplomové/bakalářské práci pracoval samostatně a použitou literaturu jsem citoval. V případě publikace výsledků budu uveden jako spoluautor.
2. že odevzdaná verze diplomové/bakalářské práce a verze elektronická nahraná do IS/STAG jsou totožné.

Ve Zlíně 14.5.2019

Jméno a příjmení: Jaroslav Škoda

.....
podpis diplomanta

ABSTRAKT

Tato bakalářská práce se zabývá programem rozvoje obce Štěpánov. Cílem práce je vytvoření dokumentu, který dané obci pomůže v realizaci projektů vedoucích k rozvoji obce a ke zlepšení života místních obyvatel. Dokument by měl pomoci místním politikům v prosazování jejich politických cílů, které si stanovili v podobě jejich politických programů, kterými se zavázali občanům obce. Práce obsahuje teoretickou část, která se zabývá problematikou územních samospráv, regionálního rozvoje a strategického plánování. V druhé části práce je provedena socioekonomická analýza obce a SWOT analýza. Výstupem těchto analýz je návrh strategických cílů, priorit a jednotlivých aktivit, které povedou k naplnění vize obce.

Klíčová slova: obec Štěpánov, program rozvoje, socioekonomická analýza, strategické plánování, vize

ABSTRACT

This bachelor thesis is focused on the development programme of municipality Štěpánov. The purpose of the thesis is to create a document that will help the municipality to implement projects leading to the development of the municipality and to improve the life of the local residents. The document should help local politicians to enforce their political goals, which they set out in the form of their political programs to commit to the citizens of the municipality. The thesis contains a theoretical part, which deals with problems of local governments, regional development and strategic planning. In the second part of the thesis there are a socio-economic analysis of the municipality and a SWOT analysis. The output of these analyzes is the proposal of strategic goals, priorities and individual activities that will lead to the fulfillment of the vision of the municipality.

Keywords: municipality Štěpánov, development program, socio-economic analysis, strategic planning, vision

Touto cestou bych chtěl poděkovat mé vedoucí práce paní Ing. Markétě Slovákové za cenné rady a připomínky během psaní této práce. Dále bych rád poděkoval panu starostovi Mgr. Jiřímu Šindlerovi za jeho čas, pomoc, informace a poskytnuté rady. Největší poděkování na závěr patří mé rodině, za velkou podporu nejen při psaní této práce, ale i po celou dobu mého studia.

OBSAH

ÚVOD	9
CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE	10
I TEORETICKÁ ČÁST	11
1 OBEC	12
1.1 ČLENĚNÍ OBCÍ	12
1.1.1 Členění dle počtu obyvatel.....	13
1.1.2 Členění dle činnosti obecních úřadů	14
1.2 ORGÁNY OBCE	15
1.2.1 Zastupitelstvo	15
1.2.2 Rada.....	16
1.2.3 Starosta.....	16
1.2.4 Úřad obce	17
1.3 ROZPOČET A HOSPODAŘENÍ OBCE.....	17
1.3.1 Financování obcí	18
1.3.2 Rozpočtová skladba	19
1.3.3 Rozpočet.....	19
1.3.4 Rozpočtový proces	20
1.3.5 Rozpočtová opatření.....	21
2 REGION A REGIONÁLNÍ POLITIKA	23
2.1 REGION	23
2.1.1 Typy regionů	24
2.1.2 Hranice regionu	25
2.2 DŮVODY EXISTENCE REGIONÁLNÍ POLITIKY	25
2.3 HISTORIE REGIONÁLNÍ POLITIKY	26
2.4 MOTIVY EXISTENCE REGIONÁLNÍ POLITIKY	27
2.4.1 Ekonomické motivy	27
2.4.2 Sociální motivy	28
2.4.3 Politické motivy	29
2.4.4 Ekologické motivy	29
2.5 ÚZEMNÍ SAMOSPRÁVA.....	29
2.5.1 Kraje.....	30
3 STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ	31
3.1 STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ VE VEŘEJNÉ SPRÁVĚ	31
3.1.1 Metoda MA21	32
3.2 PROGRAM ROZVOJE OBCE A JEHO VÝZNAM	33
3.2.1 Strategická vize	34
II PRAKTICKÁ ČÁST	35
4 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA OBCE ŠTĚPÁNOV	36
4.1 ZÁKLADNÍ INFORMACE O OBCI	36
4.1.1 Obecná charakteristika	36
4.1.2 Historie obce	37
4.1.3 Osobnost obce	40

4.2	OBYVATELSTVO	41
4.2.1	Porodnost a úmrtnost.....	43
4.2.2	Vzdělanost.....	44
4.2.3	Zaměstnanost.....	45
4.3	DOPRAVA	46
4.3.1	Silniční doprava	46
4.3.2	Železniční doprava	47
4.3.3	Autobusová doprava.....	47
4.4	VYBAVENOST A INFRASTRUKTURA	48
4.4.1	Zásobování vodou	48
4.4.2	Zásobování plynem	48
4.4.3	Kanalizace	48
4.4.4	Školská zařízení	48
4.4.5	Lékařská zařízení	49
4.4.6	Odpadové hospodářství.....	50
4.4.7	Ostatní	50
4.5	KULTURA A SPORT	50
4.6	HOSPODAŘENÍ OBCE.....	51
4.6.1	Příjmy rozpočtu.....	51
4.6.2	Výdaje rozpočtu	52
4.6.3	Schválený rozpočet na rok 2019	55
5	SWOT ANALÝZA	56
5.1	SILNÉ STRÁNKY	56
5.2	SLABÉ STRÁNKY.....	56
5.3	PŘÍLEŽITOSTI.....	56
5.4	HROZBY	57
6	PLÁN ROZVOJE OBCE ŠTĚPÁNOV.....	58
6.1	VIZE OBCE.....	58
6.2	STRATEGICKÉ CÍLE A PRIORITY	58
6.2.1	Strategický cíl I: rozvoj a modernizace infrastruktury.....	58
6.2.2	Strategický cíl II: zlepšení životního prostředí	61
6.2.3	Strategický cíl III: rozvoj vzdělávání, kultury a sportu.....	61
6.2.4	Strategický cíl IV: podpora bydlení, podnikání a rozvoj občanské vybavenosti	62
6.3	KATALOG PROJEKTŮ	64
	ZÁVĚR	71
	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY.....	72
	SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK.....	75
	SEZNAM OBRÁZKŮ	76
	SEZNAM TABULEK.....	77

ÚVOD

V následující práci je řešena problematika programu rozvoje obce Štěpánov. Dané téma jsem si zvolil zejména z důvodu zaměření mého oboru, kterým je veřejná správa a regionální rozvoj, a také z důvodu mého vlastního zájmu o danou problematiku.

Rozvojové programy se v současné praxi stávají běžnou součástí regionálních politik a jsou důležitým pomocníkem vykonavatelů veřejné správy při stanovování cílů, řešení problémů a posunu daného regionu kupředu, ať už se jedná o obec, mikroregion, kraj nebo zemi. Každý rozvojový program je prostředkem pro jasné stanovení vizí a cílů dané územní jednotky a bývá často předmětem diskusí různých zainteresovaných subjektů.

Obec Štěpánov jsem si zvolil především z toho důvodu, že jsem se zde narodil a strávil jsem zde celý dosavadní život a pokud tato práce pomůže jakýmkoli způsobem zlepšit život místních obyvatel, byť třeba jen několika z nich, bude to pro mě obrovským zadosťučiněním. Dalším důvodem je to, že tato práce může pomoci místním zastupitelům, ale také obyčejným občanům, kteří se o dění v obci tolik nezajímají zjistit, jakým směrem by mohla obec v následujících letech směřovat a jaké problémy by měly být řešeny.

Práce se skládá ze dvou hlavních částí. První částí je část teoretická, která je výsledkem literární rešerše a zabývá se především objasněním pojmů spojených s problematikou obcí, regionálním rozvojem a strategickým plánováním. Druhou částí je část praktická, která je zaměřena na socioekonomickou analýzu obce Štěpánov, následnou SWOT analýzu a v samotném závěru také na návrh vize obce a jednotlivých strategických cílů s postupně navazujícími prioritami a jednotlivými aktivitami.

CÍLE A METODY ZPRACOVÁNÍ PRÁCE

Cílem práce je vytvoření rozvojového dokumentu, který zanalyzuje aktuální situaci v obci Štěpánov a bude nejen inspirací pro místní politiky a občany, ale také nástrojem aktivního prosazování kroků, které povedou k postupnému rozvoji obce, zlepšení situace kontinuálním naplňováním vize obce a stanovených strategických cílů.

První použitou metodou je literární rešerše. Jako zdroj informací jsou použity převážně sekundární zdroje z univerzitní knihovny, městských knihoven a také relevantní internetové zdroje. Kromě výše uvedených zdrojů byly použity také interní dokumenty obce. První část práce slouží k vytvoření teoretického rámce, na který poté navazuje část druhá.

V části práce, která je zaměřena na analýzu obce byly použity důvěryhodné zdroje jako je Český statistický úřad nebo různé obecní dokumenty, ke kterým mi byl dán přístup. Analytická část obsahuje například demografický vývoj obyvatelstva, analýzu vzdělanosti v porovnání s vyššími územními celky a také analýzu hospodaření obce na základě dat z obecního rozpočtu v jednotlivých letech.

Po této kapitole následuje SWOT analýza, která byla provedena na základě vlastních poznatků, starších strategických dokumentů a názorů nejvyššího vedení obce.

Závěr práce obsahuje návrhovou část, která byla vytvořena na základě obecně známých obecních potřeb a zejména na základě několika rozhovorů se starostou obce, který se v dané problematice léta pohybuje a ve funkci působí již druhé volební období v řadě.

I. TEORETICKÁ ČÁST

1 OBEC

Zákon o obcích v paragrafu 1 definuje obec jako základní územní samosprávné společenství občanů, tedy územní celek vymezený hranicí území obce. Dále zákon říká, že je obec veřejnoprávní korporací disponující vlastním majetkem a vystupující v právních vztazích svým jménem. Z těchto vztahů vyplývá odpovědnost, kterou je obec povinna nést. (Zákon č. 128/2000 Sb.)

Káňa (2014) dále charakterizuje obec jako základní správní celek reprezentující veřejný zájem a taktéž zájmy svých občanů. Obec označuje také za nositele veřejné moci nebo za samostatný ekonomický subjekt disponující vlastními i svěřenými finančními prostředky. Obec je oprávněna zřizovat neziskové organizace, obecní podniky nebo obecní policii. V kompetenci obce je i normotvorba v podobě obecních vyhlášek – závazných právních norem.

Neziskové organizace jsou dle Starlinga (2011) zřízeny pro dobročinné účely. Některé z nich jsou zřizovány státem, což jim může přinést jistá osvobození od daní. Přestože mohou neziskové organizace v některých případech generovat zisk, nesmí jej distribuovat. Také uvádí, že nezisková organizace nemá soukromého majitele ani žádné akcionáře.

Dle Lochmannové (2017) je obec vymezena čtyřmi základy:

- **Územní základ** – kdy je území obce vymezeno jedním či více katastrálními územími.
- **Personální základ** – ten je složen z osob, které jsou spjaty s obcí buď trvalým bydlištěm na jejím území nebo čestným občanstvím, jež bylo těmto osobám danou obcí uděleno.
- **Ekonomický základ** – je reprezentován majetkem, jenž obec vlastní a skutečností, že obce hospodaří dle rozpočtu, který si také samy sestavují.
- **Právní základ** – zde se jedná o již zmíněnou právní subjektivitu obce a pravomoc vydávat právní předpisy („*nařízení v rámci přenesené působnosti a obecně závazné vyhlášky v rámci působnosti samostatné*“). (Lochmannová, 2017, s. 31)

1.1 Členění obcí

K 1.1.2018 měla Česká republika 6 258 obcí. Jsou různá kritéria, podle kterých můžeme obce členit. Káňa (2014) uvádí, členění obcí dle následujících dvou kritérií:

1.1.1 Členění dle počtu obyvatel

Prvním způsobem členění obcí je dle Káni (2014) členění podle jejich velikosti a počtu obyvatel, oba tyto atributy ovšem nejsou nijak striktně vymezeny.

- **Vesnice** – dle Káni (2014) lze za vesnici označit obec charakteristickou svým nízkým počtem obyvatel z nichž je poměrně velká část zaměstnaná v zemědělské oblasti. Jako další typické znaky vesnice uvádí nízkopodlažní zástavbu, malou uliční síť a poměrně vysoký výskyt zeleně.
- **Městys** – jedná se o historický titul obce, kterou lze zařadit mezi město a vesnici. Lochmannová (2017) dodává, že v současné době se žádná obec městysem stát nemůže, pokud jím již není.
- **Město** – v České republice je v současné době 605 měst (k 1.1.2018, zdroj: Malý lexikon České republiky, 2018). Ve městech žije většina obyvatelstva ČR. Káňa (2014) definuje město jako „*sidelní geograficky vymezený útvar*“ (Káňa, 2014, s. 53), který se vyznačuje například počtem obyvatel přesahujícím hodnotu 3 000 (jsou i výjimky s menším počtem obyvatel), pracující obyvatelé jsou často zaměstnaní v oblasti průmyslu, obchodu a služeb. Dále označuje město za poskytovatele různých druhů služeb (správních, vzdělávacích, dopravních...) avšak také upozorňuje na zvýšený počet patologických jevů jako je kriminalita, prostituce a závislosti, oproti menším útvarům jako jsou vesnice. Dalším znakem města je kompaktní zástavba v podobě ulic, čtvrtí a náměstí. Město má také vlastní znak a prapor. Výkon veřejné správy je realizován městským úřadem s přenesenou nebo rozšířenou působností. Lochmannová (2017) dále uvádí, že obec se stává městem vyjádří-li se vláda a na základě tohoto vyjádření tak stanoví předseda Poslanecké sněmovny.
- **Statutární město** – jedná se o město, jehož status je přiznáván zákonem. Statutární město zřizuje vyhláškou své městské obvody a městské části. Správním orgánem je magistrát města, vykonávající řadu funkcí úřadu jak s přenesenou, tak s rozšířenou působností. Hlavním představitelem statutárního města je primátor. Lochmannová (2017) dodává, že prvním statutárním městem na našem území se stal Liberec roku 1849, o rok později následovala města Plzeň a Praha.
- **Okresní město** – v České republice se nachází celkem 77 okresních měst a Praha je rozdělena na 10 pražských obvodů. Přestože okresy již v dnešní době nefungují ve smyslu korporací, stále mají jistý význam v územním členění.

- **Krajské město** – sídlí zde samosprávný krajský úřad a krajské státní instituce. V České republice je 13 krajských měst, přičemž Praha má speciální postavení, jelikož plní funkci kraje, a zároveň krajského města pro Středočeský Kraj.
- **Hlavní město Praha** – postavení Prahy je upraveno ve zvláštním zákoně 131/2000 Sb. Jedná se o zákon o hlavním městě Praze. Praha je rozčleněna na 10 městských obvodů (Praha 1 až Praha 10), dále na 22 správních obvodů a 57 samosprávných městských částí. Orgány hlavního města Prahy jsou vyčteny ve čtvrtém odstavci paragrafu 1 následovně: „*Hlavní město Praha je samostatně spravováno zastupitelstvem hlavního města Prahy; dalšími orgány hlavního města Prahy jsou rada hlavního města Prahy, primátor hlavního města Prahy, Magistrát hlavního města Prahy, zvláštní orgány hlavního města Prahy a městská policie hlavního města Prahy.*“ (Zákon 131/2000 Sb.)

1.1.2 Členění dle činnosti obecních úřadů

Jedná se o druhý způsob členění obcí dle Káni (2014).

- **Obec se základním rozsahem výkonu správy** – obecní úřad tohoto druhu obce vykonává základní samosprávnou funkci. Obvykle se jedná o obec s malým počtem obyvatel, pouze jedním katastrálním územím a s malou rozlohou. Obecní úřad je charakteristický jednoduchou organizační strukturou a obvykle nezřizuje žádné odbory.
- **Obec s výkonem správy v přenesené působnosti** – v tomto případě je na obecní úřad přenesena část pravomocí státu. Kromě těchto obecních úřadů existují také pověřené obecní úřady obcí II. stupně. Existují případy, kdy je působnost správních úřadů totožná se správním obvodem rozšířené působnosti. V jiných případech je pak správní obvod rozšířené působnosti tvořen několika správními obvody pověřených OÚ.
- **Obec s výkonem správy v rozšířené působnosti** – obecní úřad v této obci se nazývá obecní úřad správy s rozšířenou působností a vykonává jak správu vlastního území obce, tak působí i na některé další okolní obce. Mezi nejčastěji občany využívané služby tohoto OÚ patří zejména evidence obyvatel, vydávání různých dokladů a průkazů jako např. řidičský a technický průkaz, osobní a cestovní doklady a další, péče o seniory a zdravotně postižené, správa vodního a odpadového hospodářství, správa lesů, myslivosti a rybářství a spousta dalších služeb. (Káňa, 2014)

1.2 Orgány obce

Orgány obce jsou detailně definovány v zákoně. Taktéž je vymezil ve své knize Káňa (2014), kde uvádí, že mezi orgány obce patří zastupitelstvo obce, rada obce, starosta obce a úřad obce. U dalších typů obcí jako např. měst, městysů atd. jsou názvy příslušných orgánů obdobné a detailně jsou shrnuty v následující tabulce:

Tabulka 1: Názvy orgánů obce podle typu obce

Obec	Městys	Město	Statutární město	Hlavní město Praha
zastupitelstvo obce	zastupitelstvo městyse	zastupitelstvo města	zastupitelstvo statutárního města	zastupitelstvo hlavního města
rada obce	rada městyse	rada města	rada statutárního města	rada hlavního města
starosta	starosta	starosta	primátor	primátor hlavního města
úřad obce	úřad městyse	městský úřad	magistrát města	magistrát hlavního města

(Vlastní zpracování, zdroj: Káňa, 2014, s. 54)

1.2.1 Zastupitelstvo

Zastupitelstvo obce je hlavním obecním orgánem s rozhodovací pravomocí. Lochmannová (2017) uvádí, že zastupitelstvo je kolektivní orgán, volený občany dané obce s volebním právem na dobu 4 let. Počet členů zastupitelstva je závislý zejména na velikosti územního obvodu a počtu obyvatel. Jednotlivá rozmezí počtu členů zastupitelstva dle počtu obyvatel stanovuje paragraf 68 zákona č. 128/2000 Sb.:

Tabulka 2: Počty členů zastupitelstev obce (Zdroj: Zákon č. 128/2000 Sb.)

Počet obyvatel obce	Počet členů zastupitelstva
do 500	5 až 15
nad 500 do 3 000	7 až 15
nad 3000 do 10 000	11 až 25
nad 10 000 do 50 000	15 až 35
nad 50 000 do 150 000	25 až 45
nad 150 000	35 až 55

Káňa (2014) doplňuje, že z řad obecního zastupitelstva je následně jeho členy volen starosta (primátor) a rada obce. Každé jednání obecního zastupitelstva je přístupné veřejnosti. Volba obecního zastupitelstva probíhá jednou za 4 roky, je tajná, na principu poměrného zastoupení.

Mezi úkoly a pravomoci obecního zastupitelstva patří sestavení a schválení obecního rozpočtu, zřizování příspěvkových organizací, schvalování obecně závazných vyhlášek, rozhodování o případném prodeji obecního majetku, ale i jeho nabytí a převodu, zřízení obecní policie, zřizování základních a mateřských škol, rozhodování o bezúplatných převodech peněžních prostředků nebo movitých věcí a mnoho dalších.

Není-li v obci z jakékoli příčiny zvoleno zastupitelstvo, správu obce až do doby zvolení nového zastupitelstva vykonává pověřený správce – Ministerstvo vnitra. Během řízení obce pověřeným správcem obec nemůže uzavírat smlouvy, sjednávat úvěry ani rozhodovat o investicích. Taktéž nemůže být daná obec sloučena s jinou obcí. (Káňa, 2014)

1.2.2 Rada

Dle Lochmannové (2017) je rada obce výkonný orgán, podléhající obecnímu zastupitelstvu v rámci samostatné působnosti. Ve výkonu státní správy tj. přenesené působnosti sama rozhoduje. Počet členů obecní rady musí být vždy lichý v rozmezí od 5 do 11, zároveň ale nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů obecního zastupitelstva. V případě, že je v obecním zastupitelstvu méně než 15 členů, rada obce se nevolí vůbec. Jednání rady nejsou na rozdíl od jednání zastupitelstva přístupná veřejnosti. V rámci přenesené působnosti může rada vydávat ve spolupráci s obecním úřadem nařízení obce. Káňa (2014) dodává, že do kompetence rady dále patří hospodaření obce, řízení činnosti obecních komisí, kontrolní činnost (kontrola orgánů zřízených obecní radou), ukládání pokut a sankcí, projednávání připomínek a petic občanů obce a v neposlední řadě také stanovuje výši platu starostovi a místostarostům.

1.2.3 Starosta

Káňa (2014) definuje starostu (u statutárního města a hlavního města Prahy primátora) jako hlavního představitele obce zastupujícího obec navenek. Mezi jeho povinnosti patří řízení jednání obecního zastupitelstva a obecní rady. Je také signatářem platných obecních vyhlášek. Lochmannová (2017) doplňuje, že mezi další činnosti starosty patří kontrola zaměstnanců obecního úřadu a komunikace s institucemi a orgány státního aparátu, kterým po-

skytuje všechna potřebná data. V nepřítomnosti starosty se jeho zastoupení ujímá místostarosta (v případě, že se jedná o primátora, zástupcem je náměstek primátora).

1.2.4 Úřad obce

Úřad obce nebo také obecní úřad tvoří starosta, místostarosta, tajemník obce a úředníci. Káňa (2014) uvádí, že obecní úřad má dále svoje odbory, které slouží jako výkonné orgány, jejichž úkolem je správa záležitostí obce. Počet těchto odborů není pevně stanoven a tím pádem je jejich uspořádání v rukou dané obce. Jako příklad lze dle Káni (2014) uvést následující odbory:

- odbor finanční – do jehož kompetence patří hospodaření s obecními finančními prostředky a také sestavení a čerpání obecního rozpočtu,
- odbor organizační – tento odbor se stará o správu obce, obecní informační systém a zajišťuje usnesení zastupitelstva,
- odbor školství, kultury a sportu – má na starost správný chod vzdělávacích a výchovných institucí, kulturu v obci a péči o obecní památky.

Lochmannová (2017) dodává, že ve městě je úřad obce nazván jako městský úřad a ve statutárních městech je obecní úřad nahrazen magistrátem a úřady jednotlivých městských částí a obvodů.

Tajemník – Káňa (2014) popisuje tajemníka obce jako osobu odpovědnou za chod aparátu obecního úřadu zodpovídající se radě obce a starostovi. Tajemník se také účastní zasedání rady obce a zastupitelstva obce. „*Není-li v obci zřízena funkce tajemníka obecního úřadu nebo není-li tajemník obecního úřadu ustanoven, plní jeho úkoly starosta.*“ (Zákon č. 128/2000 Sb.). Dále zákon říká, že jedním z úkolů tajemníka je také stanovování platů všem zaměstnancům obecního úřadu.

1.3 Rozpočet a hospodaření obce

Káňa (2014) uvádí, že každá obec vystupuje v ekonomické oblasti jako samostatný subjekt, hospodařící podle vlastního rozpočtu. (Káňa, 2014)

Územní rozpočet je dle Wokouna, Matese a Kadeřábkové (2011) prvořadou složkou finančního systému územních samosprávných celků. Je tedy důležité nastavit optimální výši příjmů, z nichž nejdůležitější jsou příjmy daňové, je třeba tedy rozhodnout také o rozpočtovém určení daní a o financování potřeb, kdy je třeba určit optimální objem a strukturu

výdajů rozpočtu. To se týká celé rozpočtové soustavy, tedy včetně rozpočtů obcí. Rozhodování probíhá v závislosti na rozdělení odpovědnosti v oblasti zajišťování veřejných statků a na finančních vztazích mezi jednotlivými rozpočty (dotace, transfery).

Rozpočet obce má **3 základní funkce**:

- a) **Alokační** – tato funkce rozpočtu slouží především k zajištění veřejných statků, prostřednictvím výdajů obecního rozpočtu jsou financovány potřeby obce.
- b) **Redistribuční** – nebo také přerozdělovací funkce se snaží ovlivnit rozvoj obcí pokud možno rovnoměrně pomocí přerozdělování části finančních prostředků z regionálních rozpočtů do rozpočtů obecních.
- c) **Stabilizační** – na územně-samosprávních úrovních je smyslem této funkce ovlivnění kvality života v obci, a to růstem ekonomického potenciálu. Příkladem může být budování technické a dopravní infrastruktury.

(Vojtíšková, 2018)

1.3.1 Financování obcí

Výše obecních výdajů je determinována výší příjmů obce. Výše příjmů obce je značně ovlivněna státem, který má moc ovlivňovat zejména daňové příjmy obce a dotace dané obci. Z tohoto důvodu tedy reálné potřeby obce nemusí odpovídat jejím finančním možnostem. Potřeby má každá obec jiné, a to jak z časového, tak z prostorového hlediska. Jelikož zdroje financí jsou obecně považovány za nedostatečné, je nutno je využívat s co možná nejvyšší efektivností. Jedním ze způsobů, jak vytvořit přehled o příjmech obce, optimalizovat prodej majetku, plánovat investice a analyzovat úvěrové možnosti, je finanční a majetková analýza. (Macháček, Toth a Wokoun, 2011)

Rozpočet obce je považován za decentralizovaný peněžní fond, kde jsou rozdělovány různé kategorie příjmů k financování potřebných veřejných statků. Rozpočet slouží také k bilancování příjmů a výdajů za dané období a je zároveň nástrojem k prosazování obecní politiky. Dalším způsobem, jak pohlížet na obecní rozpočet je, že rozpočet představuje určitý finanční plán, jelikož podle něj obec hospodář celý rok, tedy celé rozpočtové období.

V současnosti je důraz kladen také na tvorbu rozpočtových výhledů. Jedná se o střednědobý finanční plán, jenž se zaměřuje zejména na odhad výnosů z daní, poplatků a transferů. Střednědobý výhled by měl být sestaven na horizont následujících 5 let, avšak v praxi se setkáváme spíše s horizontem 2-3 let. Střednědobé plánování je v České republice zakot-

veno v zákoně, v jiných vyspělých zemích Evropy je naopak dobrovolné a plány tedy sestavují většinou zejména velká města. (Macháček, Toth a Wokoun, 2011)

1.3.2 Rozpočtová skladba

V České republice existuje soustava veřejných rozpočtů, jejíž součástí jsou právě i rozpočty obcí a měst. Celá soustava má mezi jednotlivými rozpočty určité vazby a jejím cílem je zajištění finančních prostředků, které jsou potřebné k financování veřejných výdajů.

Rozpočtová soustava má ovšem společná rozpočtová pravidla, která jsou stanovena zákonem, konkrétně je lze najít v zákoně č. 218/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech a o změně některých souvisejících zákonů a v zákoně č. 250/2000 Sb. o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Mezi tato pravidla patří i rozpočtová skladba, která doznala značných změn zejména v devadesátých letech a na počátku 21. století.

V současnosti se tedy jedná o systém, který je vyhovující zejména z makroekonomického pohledu v rámci hodnocení rozpočtů z pohledu národního hospodářství a kontrolní činnosti ze strany státních orgánů. (Macháček, Toth a Wokoun, 2011)

1.3.3 Rozpočet

Císařová a Pavel (2008) uvádí 3 různé pohledy, kterými lze na rozpočet nahlížet:

1. **Rozpočet jako bilance příjmů a výdajů** – první ze tří pohledů na rozpočet se zaměřuje na bilanci příjmů a výdajů za rozpočtové období (v případě České republiky shodné s kalendářním rokem), která nám dává informaci, zda daný subjekt hospodaří vyrovnaně nebo nevyrovnaně. Je-li hodnota příjmů a výdajů rovna, jedná se o vyrovnaný rozpočet. Dosažení tohoto stavu je ovšem vzácné a většinou jde o náhodu. Ve většině případů si výše příjmů a výdajů rovna není. V případě, že jsou příjmy větší než výdaje, jedná se o přebytkový rozpočet v opačném případě jde o rozpočet schodkový (deficitní).

Dosáhne-li obec nebo kraj přebytku, může přebytečné finanční prostředky využít k úhradě části dluhu nebo k vytvoření rezervy na horší časy. Je-li rozpočet schodkový, je potřeba dodatečné prostředky získat, a to buď z rezerv z minulých let nebo půjčkou na kapitálovém trhu. Častým řešením je také prodej majetku. Na první pohled se může zdát, že se tím rozpočet vyrovná, deficit se ale ve skutečnosti nemění, jelikož se jedná pouze o změnu struktury na straně aktiv.

2. **Rozpočet jako finanční plán** – na rozpočet lze také nahlížet jako na finanční plán. Cílem je sladit plánované výdajové aktivity s příjmovými možnostmi obce/kraje. Výdaje každého subjektu v ekonomice jsou omezeny výší jeho příjmů, stejně tak tomu je i v případě obcí/krajů. Nutnost sestavení rozpočtu omezuje místní samosprávy v jejich aktivitách, a tak jsou jejich představitelé nuceni těmto aktivitám přiřazovat určité priority. Důležitým faktorem je zde schopnost uvažovat a plánovat do budoucna zpravidla v delším časovém horizontu, než je jedno rozpočtové období. To je podpořeno legislativním požadavkem na používání rozpočtového výhledu.
3. **Rozpočet jako nástroj prosazování cílů regionálních politik** – tento pohled úzce souvisí s pohledem předchozím. Výdajová struktura rozpočtu totiž jasně signalizuje, které aktivity budou podporovány a které ne. Zejména z tohoto důvodu je hlasování o rozpočtu v zastupitelstvech jedním z nejdiskutovanějších a nejdůležitějších hlasování. Všichni političtí představitelé místních samospráv jsou závislí na podobě rozpočtu, protože až podle jeho struktury můžou realizovat svoji regionální politiku. (Císařová a Pavel, 2008)

1.3.4 Rozpočtový proces

Za rozpočtový proces lze označit činnosti související se „životem“ rozpočtu, tedy s jeho tvorbou, plněním a vykazováním. Jedná se o neustále se opakující aktivity. Císařová a Pavel (2008) uvádí, že se rozpočtový proces dělí na čtyři základní činnosti:

- 1) **Příprava rozpočtu** – jedná se o první fázi rozpočtového procesu. Návrh rozpočtu by měl v hlavních parametrech odpovídat rozpočtovému výhledu schválenému v předchozích letech. Je nutné zajistit provázanost rozpočtu s ostatními rozpočty, zejména se státním rozpočtem, prostřednictvím kterého stát poskytuje nenárokové dotace. Podrobnější alokace finančních prostředků, tedy výdajová struktura, by měla vycházet z analýz hospodaření subjektu v minulých letech a také vzít v potaz stanovené cíle. V této fázi rozpočtového procesu je klíčový zejména ekonomický odbor.
- 2) **Schvalování rozpočtu** – jakmile je rozpočet navržen, přichází na řadu fáze projednávání a schvalování. Ta bývá zpravidla vícestupňová. Nejdříve navrhovaný rozpočet projedná finanční výbor a poté rada obce/kraje. Jsou-li tyto orgány s podobou rozpočtu srozuměny a souhlasí-li s ní, je rozpočet předán orgánu, který má

právo rozpočet schvalovat, tedy zastupitelstvu obce. Schválený rozpočet je závazný jak pro orgány obce, tak pro příjemce dotací z rozpočtu, kterými jsou zpravidla příspěvkové organizace. Návrh rozpočtu obce musí být zveřejněn minimálně 15 dní před jednáním zastupitelstva o rozpočtu, a to z důvodu, aby měli také občané obce možnost se nějakým způsobem vyjádřit k podobě rozpočtu. Komplikací může být, pokud ještě nejsou schváleny rozpočty na vyšších úrovních, obec totiž v takovém případě neví, s jakým objemem dotací může počítat. V tomto případě lze schvalování omezit pouze na část rozpočtu, která není přímo vázána dotacemi z vyšších úrovní a zbylá část se projedná, až jakmile budou schváleny rozpočty na těchto vyšších úrovních.

Nepodaří-li se rozpočet schválit včas, tedy do začátku nového rozpočtového období, hospodáří daná obec/kraj v rámci tzv. **rozpočtového provizoria**.

- 3) **Čerpání (plnění) rozpočtu** – během rozpočtového období dochází v ekonomickém prostředí jak vnějším, tak vnitřním k určitým změnám, které nebylo možné předpovědět dopředu. Z tohoto důvodu je také nutné dělat změny i v rozpočtu. Zastupitelstvo obce může tyto změny schvalovat, jedná se o tzv. **rozpočtová opatření**.
- 4) **Zpětná kontrola a vyúčtování** – průběžnou kontrolu čerpání rozpočtu je nutné provádět již během rozpočtového období. Jakmile rozpočtové období skončí je nutné vypracovat závěrečný účet, který je následně předložen zastupitelstvu. Tento dokument obsahuje kromě komplexních příjmů a výdajů rozpočtu také členění dle rozpočtové skladby a podrobné informace o dalších finančních operacích jako je například tvorba a čerpání fondů. Výsledek hospodaření je subjekt povinen nechat přezkoumat. Přezkum může provést externí auditor či auditorská společnost, kdy jsou náklady na tento přezkum kryty z rozpočtu. Další možností v případě obcí je přezkum krajským úřadem a v případě kraje ministerstvem financí. Výsledkem je zpráva o přezkoumání hospodaření. Tato zpráva je nutnou součástí závěrečného účtu. (Císařová a Pavel, 2008)

1.3.5 Rozpočtová opatření

Potřebuje-li obec zasáhnout do struktury rozpočtu během rozpočtového období, provádí to pomocí rozpočtových opatření schválených zastupitelstvem obce. Rozpočtová opatření jsou v souladu se zákonem č. 250/2000 Sb., o rozpočtových pravidlech územních rozpočtů. Rozpočtová opatření mohou mít na rozpočet následující vliv:

- jsou-li finanční prostředky pouze přesunuty na straně příjmů nebo výdajů, celkový objem rozpočtu se nezmění,
- v případě využití nových nepředvídaných příjmů rozpočtu k uhrazení nových nepředpokládaných výdajů se celkový objem rozpočtu zvyšuje,
- třetí variantou je vázání výdajů rozpočtu, je-li jejich krytí ohroženo neplněním příjmů rozpočtu, celkový objem rozpočtu se snižuje.

(Vojtíšková, 2018)

2 REGION A REGIONÁLNÍ POLITIKA

S regionem a regionální politikou je úzce spojen pojem regionalismus. Podle Wokouna, Matese a Kadeřábkové (2011) se z politického hlediska regionalismus typicky projevuje jako úsilí vytvářet regionální samosprávy s co největším rozsahem pravomocí. Jde o svěření speciálních pravomocí určitým specifickým územním celkům, jež vytvoří příznivější podmínky pro rozvoj daných celků než v rámci celostátní správy.

Existencí regionální samosprávy se otevírá nové pole působnosti pro různé regionální politické strany a hnutí. Politická organizace, činnost a cíle těchto stran a hnutí jsou pochopitelně ovlivněny různými specifickými faktory území, na němž tyto subjekty působí. Další vlastností těchto regionálních politických organizací je snaha uspět ve zdejších regionálních volbách. (Wokoun, Mates a Kadeřábková, 2011)

Wokoun, Mates a Kadeřábková (2011) dále uvádí, že rozvoj regionálních sdělovacích prostředků jako jsou například regionální noviny a regionální televize byl zapříčiněn vzrůstajícím zájmem obyvatel regionů o dění v nich. Na tento trend následně reagují celostátní sdělovací prostředky různými články, pořady a rubrikami, které se zabývají právě děním v konkrétních regionech.

2.1 Region

Region je často definován jako určitý vymezený územní celek, jenž je vyčleněn z širšího území prostřednictvím jednoho nebo více kritérií. Regiony jsou pomocí těchto kritérií vymezovány obvykle za konkrétním účelem nebo zastávají konkrétní funkci v daném území.

S pojmem region úzce souvisí také pojem *regionalizace*. Regionalizací se rozumí samotný proces vymezování regionů. Během tohoto procesu probíhá zpracování informací o daném území, jeho povrchu, terénu, předmětech v něm rozmístěných a všech dalších relevantních jevů. Území státu je tímto způsobem buď rozčleňováno do menších územních celků nebo naopak dochází k seskupování nebo sjednocení elementárních územních jednotek. Příkladem může být seskupování obcí do tzv. mikroregionů. (Metodická podpora regionálního rozvoje, 2009)

2.1.1 Typy regionů

První způsob, kterým lze klasifikovat regiony je dělení podle jejich stejnorodosti. V takovém případě dělíme regiony na 2 typy a to homogenní (stejnorodé) a heterogenní (nestejnorodé).

Homogenní regiony jsou typické jistou stejnorodostí či podobností předem definovaných sledovaných znaků. (Metodická podpora regionálního rozvoje, 2009)

Wokoun, Mates a Kadeřábková (2011) dále uvádí, že se tyto sledované znaky většinou vyskytují nebo nějakým způsobem projevují relativně homogenně na celém území regionu. Během vymezování homogenních regionů je také často přihlíženo k druhům vazeb mezi jednotlivými složkami krajiny, přestože tyto vazby nejsou pro vymezení stejnorodého regionu podmínkou. Důležité je zdůraznit, že homogenita nebývá absolutní, jelikož se vždy vyskytnou určité odchylky. Je-li homogenní region vymezen na základě většího počtu rozlišovacích znaků, musí se stejnorodost vztahovat na všechna kritéria. Výskyt homogenních regionů je častější ve fyzické geografii než v geografii socioekonomické.

Heterogenní regiony jsou naopak typické svojí nestejnorodostí. Příkladem mohou být nodální regiony, které jsou charakteristické přítomností nodálního centra (nodus = jádro), na které je vázána periferie, a to různými drahami a toky. Tyto toky jsou často realizovány pohybem lidí, kapitálu nebo energie. (Wokoun, Mates a Kadeřábková, 2011)

Dalšími typy regionů jsou následující 2:

Administrativní regiony – jsou zpravidla vymezeny za účelem výkonu buď státní správy nebo samosprávy. Administrativní regiony bývají často víceúrovňové, přičemž mezi těmito úrovněmi jsou typické zejména 2 vztahy, a to vztah *skladebnosti*, to znamená že regiony vyšší úrovně bývají často tvořeny více celky nebo regiony úrovně nižší. Druhým vztahem je *vztah nadřízenosti a podřízenosti*, který znamená, že právní normy vydané na vyšší úrovni jsou závazné pro celky nižších úrovní.

Účelové regiony – jak již z názvu vyplývá, tyto regiony jsou zpravidla vytvořeny za nějakým konkrétním účelem, kterým může být např. ochrana přírody (národní parky), řešení ekonomického rozvoje (regiony soudržnosti) a další. Často nebývají vymezeny natrvalo, ale mají omezenou časovou platnost. Zvlášť lze zmínit pojem *programový region*, kdy se jedná o region vytvořený za účelem rozvojového zájmu nebo strategie. (Metodická podpora regionálního rozvoje, 2009)

2.1.2 Hranice regionu

Wokoun, Mates a Kadeřábková (2011) tvrdí, že problém vymezení hranic z důvodu segmentace území vždy zajímal zejména geografy, jelikož právě geografie se zabývá prostorovou diferencí nebo heterogenitou souborů jevů, vyskytujících se v krajinné sféře. Regiony mohou být na mapě vymezeny pomocí zón nebo linií. U nodálních regionů bývá zpravidla hranice vedena místy, kde je vytyčena hranice mezi gravitačním působením obou sousedících center. Hranice mezi regiony vytvořenými člověkem a vlivem jeho činností bývají obvykle ostřejší než hranice přírodní.

2.2 Důvody existence regionální politiky

Wokoun, Mates a Kadeřábková (2011) k tomuto tématu uvádí, že kromě velmi malých států jako jsou např. Lucembursko, Malta, Vatikán a další, u kterých se tento problém nemusí vyskytovat, tak prakticky každý stát má ve své regionální struktuře jak rozvinuté a prosperující regiony s vysokou životní úrovní, tak regiony zaostalejší s horší sociální a ekonomickou situací a podprůměrnou ekonomickou výkonností. Déle se mohou objevovat regiony s relativně dobrou ekonomickou úrovní, ale jejich rozvoj je ovlivněn např. špatným stavem životního prostředí nebo geografickými podmínkami. Tyto problémové regiony lze rozdělit do 3 skupin:

1. **Regiony s nedostatkem přírodních zdrojů** – do této skupiny patří většinou odlehle části jednotlivých států, kde v minulosti existovalo pouze extenzivní zemědělství, a to kvůli nepříznivým přírodním podmínkám. Rosteli národní produkt v celostátním měřítku, životní úroveň v těchto regionech neroste stejným tempem jako ve vyspělejších regionech, jelikož tyto regiony nejsou atraktivní pro expanzi průmyslu. Nárůst produktivity práce bývá většinou zapříčiněn pouze emigrací. Jedinou šancí na zvrácení nepříznivé situace proto může být rozvoj cestovního ruchu v případě, že je region alespoň turisticky atraktivní.
2. **Regiony s nedostatečným využitím vlastních zdrojů** – hlavním problémem tohoto typu regionů je obvykle nedostatek kapitálu. To může opět způsobovat nižší životní úroveň v porovnání s rozvinutějšími regiony. Zlepšení situace v těchto regionech z dlouhodobého hlediska je závislé zejména na ekonomické situaci ostatních regionů a technologickém pokroku, který umožní lepší využití místních zdrojů.
3. **Regiony se stagnujícími či upadajícími základními odvětvími** – jedná se o regiony, které dříve patřily mezi nejvyspělejší regiony v zemi, avšak v současné době

upadají kvůli změnám ve skladbě poptávky. Tyto změny způsobily úpadek odvětví, díky kterým daný region prosperoval. Dalším důvodem může být vyčerpání přírodních zdrojů např. při těžbě uhlí. (Wokoun, Mates a Kadeřábková, 2011)

Příliš velké rozdíly v sociální a ekonomické úrovni mezi jednotlivými regiony mohou způsobovat jak komplikace v rozvoji celého státu, tak různé sociální a politické konflikty. Z tohoto důvodu se ve většině zemí s tržní ekonomikou začala aplikovat regionální politika. Hlavním cílem regionální politiky je snižování disparit mezi vyspělejšími a zaostalými regiony, vyvážení regionální struktury dané země a zvýšení konkurenceschopnosti země na mezinárodní úrovni. (Wokoun, Mates a Kadeřábková, 2011)

2.3 Historie regionální politiky

Za kolébku vzniku regionální politiky je považována Velká Británie, kde se ve 30. letech minulého století v důsledku velké hospodářské krize natolik prohloubily sociální a ekonomické rozdíly v jednotlivých regionech, že byl stát nucen začít jednat.

V rámci hledání východiska z této situace byl ve Velké Británii v roce 1934 přijat první legislativní dokument zaměřený na regionální problematiku s názvem „Zákon o speciálních územích“. Kromě vymezení regionů s problémy zákon mimo jiné definoval způsoby pomoci zejména zlepšením infrastruktury a pravidla pro alokaci prostředků. Od tohoto momentu se regionální politika ve Velké Británii postupně rozvíjela.

Po skončení 2. světové války se regionální politika začala rozvíjet také v ostatních zemích, ve 40. letech to byly zejména Francie a Itálie. Hlavním problémem ve Francii byla extrémní disparita mezi pařížským regionem a ostatními regiony v zemi. Území bylo v podstatě rozděleno na 2 části, a to na pařížský region a zbytek. Místní regionální politika se tedy zaměřila na vyvážení regionální struktury zejména prostřednictvím podpory 12 tzv. metropolí rovnováhy, kam patřila města jako Marseille, Lille, Bordeaux atd. a současně se snažila omezit další růst Paříže. V tomto případě byly použity represivní nástroje regionální politiky a různé administrativní kroky, které měly vést k přesunu těžkého průmyslu do jiných regionů, zejména pomocí podpory lokalizace v jiných regionech.

V Itálii se regionální politika v první řadě zaměřila na řešení velkých ekonomických rozdílů mezi severní a jižní částí země. V roce 1950 byl přijat plán industrializace velmi zaostalých regionů v nejjihnější části země.

Na přelomu 50. a 60. let minulého století se začala regionální politika realizovat ve většině zemí západní Evropy. To se týkalo také Skandinávie, kde museli jednotlivé země začít pomocí regionální politiky řešit problém velmi nízkého zalidnění regionů za polárním kruhem.

V postkomunistických zemích zejména ve východní Evropě se začala regionální politika v pravém slova smyslu implementovat až koncem 80. let po přechodu k tržní ekonomice. Prvořadým úkolem regionální politiky v těchto zemích je zmírnění výrazných regionálních disparit zejména v míře nezaměstnanosti, která vznikla v důsledku přechodu k tržní ekonomice. (Wokoun, Mates a Kadeřábková, 2011)

2.4 Motivy existence regionální politiky

Mezi motivy existence regionální politiky patří z globálního pohledu zejména 4 typy, jak uvádí ve své knize Wokoun, Mates a Kadeřábková (2011). Za nejdůležitější z těchto čtyř typů jsou považovány motivy ekonomické. Kromě ekonomických motivů aplikace regionální politiky rozlišujeme dále motivy sociální, politické a ekologické.

2.4.1 Ekonomické motivy

Hlavním motivem tohoto typu je zejména potřeba plného využití všech výrobních faktorů a pracovní síly. Jak známo, jedním z hlavních problémů v problémových oblastech je vysoká nezaměstnanost. V počátcích řešila regionální politika tento problém snahou o přesunutí těchto nezaměstnaných lidí z problémových regionů s vysokou nezaměstnaností do regionů s větším počtem volných pracovních pozic, v dnešní době se aplikuje právě opačná metoda, tedy motivace pohybu práce k pracovníkům.

Dalším motivem v této oblasti je argument ekonomického růstu. Ačkoli je mezi využitím výrobních faktorů a ekonomickým růstem velmi silný vztah, je regionální politika potřebná i v případě plné zaměstnanosti. Vzhledem k tomu, že každý region má odlišnou ekonomickou strukturu a vždy budou některá z odvětví stagnovat, budou také vždy existovat potenciálně méně rozvinuté regiony. Jak známo zaostalost nebo nízká úroveň slabších regionů má dopad na tržní možnosti i v silnějších regionech a tím pádem je omezován celý ekonomický potenciál dané země.

Dalším důležitým faktorem je optimální rozmístění firem. Umístění firmy, které vyhovuje podnikateli z hlediska mikroekonomického nemusí vždy odpovídat potřebám z makroekonomického a sociálního hlediska. Podnikatel může svým rozhodnutím ovlivnit

náklady státu či dané obce například na ochranu přírody či rozvoj veřejné infrastruktury. Proto může být optimální umístění odlišné z pohledu státu a z pohledu podnikatele. Regionální politika se zde snaží dosáhnout jakéhosi kompromisu mezi potřebami veřejnými a potřebami firem.

V zemích s vysokou mírou urbanizace mohou být významným argumentem náklady přelidnění. Tyto náklady rostou s vysokou koncentrací obyvatelstva v několika málo regionech. Regionální politika se zde snaží zamezit městům rozrůst se nad ekonomicky optimální velikost.

Důležitým ekonomickým argumentem jsou také vztahy mezi inflací a regionální rovnováhou. Inflace může vznikat jak ve vysoce ekonomicky aktivních regionech například růstem mezd zapříčiněným nedostatkem pracovníků, tak v regionech méně rozvinutých, jelikož i zdejší obyvatelstvo požaduje stejnou životní úroveň jako v rozvinutých regionech, přestože je zde nižší produktivita práce. (Wokoun, Mates a Kadeřábková, 2011)

2.4.2 Sociální motivy

Původně patřily sociální motivy k těm nejpálčivějším a výrazně dopomohly ke vzniku regionální politiky. V současnosti k nejdůležitějším motivům patří ty ekonomické, přesto i motivy sociální mají stále své místo při produkci strategických plánů. V této oblasti uvádí Wokoun, Mates a Kadeřábková (2011) následující tři hlavní argumenty.

Prvním z nich je důvod plné zaměstnanosti. Existuje potřeba zajistit práci pro každého, to bylo také jedním z důvodů vzniku regionální politiky.

Druhým v pořadí je regionální rozdělení příjmů. Je potřeba dosáhnout určité sociální spravedlnosti. Často totiž existuje jistá diferenciací v příjmové oblasti a úkolem regionální politiky je tuto diferenciací pokud možno co nejvíce minimalizovat.

Třetím argumentem je úvaha o obecném blahu. Tento pojem lze jen velmi obtížně definovat, ale lze uvést některé termíny s obecným blahem spojené, patří sem například plná zaměstnanost, kvalitní životní prostředí nebo spravedlivost v rozdělování příjmů. Přestože je možné dokázat, že lze plné zaměstnanosti dosáhnout pohybem pracovní síly, neznamená to, že jde o lepší řešení než když přiblížíme pracovní příležitosti tam, kde je vyšší nezaměstnanost a to zejména z toho důvodu, že mnoho obyvatel preferuje zaměstnání ve vlastním regionu ať už z příčin kulturních, jazykových, sociálních nebo jiných.

2.4.3 Politické motivy

Mezi hledisky politickými a sociálními existuje poměrně úzká hranice. Každopádně je prokázáno, že nespravedlnost v rozdělení příjmů na hlavu v jednotlivých regionech má velký vliv na politiku. Lidé v prosperujících regionech si často tolik neuvědomují svou situaci jako lidé v regionech zaostalejších, to se poté často projeví ve výsledcích celostátních voleb. Důsledkem jsou kromě odlišných výsledků voleb také nepřátelské postoje vůči státní politice v daných regionech. (Wokoun, Mates a Kadeřábková, 2011)

2.4.4 Ekologické motivy

Ekologické motivy zapříčiňují zejména to, že při uplatňování regionální politiky se hledí nejen na zájmy obyvatel méně rozvinutých regionů, ale také na zájmy obyvatel v přelidněných aglomeracích. V oblastech koncentrace vzrůstá znehodnocení životního prostředí. Jedná se zejména o znečištění vody a ovzduší a nedostatek technické infrastruktury. To může vést k tomu, že lidé z těchto aglomerací preferují život v ekologicky čistších oblastech venkova a menších měst s výrazně nižší mírou zalidnění. (Wokoun, Mates a Kadeřábková, 2011)

2.5 Územní samospráva

Jednou z hlavních oblastí, kde je uplatňována regionální politika je územní samospráva. Ve srovnání s ostatními druhy samospráv má ta územní dle Malasta (2016) několik výrazných rozdílových atributů.

Prvním z nich je počet adresátů pod vlivem veřejné moci, který je oproti ostatním typům samospráv velmi vysoký. Téměř každá fyzická osoba má totiž veden trvalý pobyt na území některého ze samosprávných celků, což ji prakticky činí členem tohoto celku.

Za druhé disponuje územní samospráva značnou politickou mocí, která je aplikována k uplatnění vůle vykonavatelů správy, tedy politiků potažmo občanů. Jednou z forem aplikace této politické moci je nezávislá normotvorba, jejímž výstupem jsou obecně závazné právní prameny.

Územní samospráva je, jak známo, formou decentralizace exekutivy veřejné správy. I z tohoto důvodu je jediným druhem samosprávy pod záštitou ústavního pořádku. (Malast, 2016)

Otrusinová s Kubíčková (2011) označují územní samosprávné celky za občanská společenství, jelikož občané disponují právem na samosprávu. Obec nebo kraj je veřejnoprávní korporací, která v právních vztazích vystupuje pod svým jménem a je nositelem odpovědnosti z těchto vztahů vyplývající. Tyto celky hospodaří podle vlastního rozpočtu, mají vlastní majetek a využívají vlastní fondy. Kraje i obce mají 2 druhy působnosti, a to přenesenou a samostatnou. (Otrusinová a Kubíčková, 2011)

2.5.1 Kraje

V první kapitole této práce jsou poměrně rozsáhle rozebrány obce. Kromě obcí ovšem existuje další typ územních samosprávných celků a těmi jsou kraje. Jak uvádí Kadeřábková (2012) zákon definuje kraje jako vyšší územní samosprávné celky. K jejich zřízení v současné podobě došlo ústavním zákonem č. 347/1997 Sb. o vytvoření vyšších územních samosprávných celků a o změně ústavního zákona České národní rady č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky. Účinnosti tento zákon nabyl 1. 1. 2000 a od tohoto dne existuje v České republice 14 vyšších územních samosprávných celků jimiž jsou hlavní město Praha a dalších 13 krajů. (Kadeřábková a Peková, 2012)

Do samostatné působnosti kraje spadá dle Otrusinové a Kubíčkové (2011) například pravomoc navrhovat zákony Poslanecké sněmovně, zřizovat a rušit vlastní organizační složky a příspěvkové organizace a zejména působit v oblasti normotvorby vydáváním obecně závazných vyhlášek kraje.

Naopak do působnosti přenesené lze v případě kraje zařadit zejména výkon státní správy na svém území (např. chod matričního a stavebního úřadu).

Kraj je také účetní jednotkou, která je povinná vést účetnictví o stavu a pohybu svého majetku. V účetnictví musí být taktéž vedeny veškeré příjmy, výdaje, výnosy a náklady kraje i jeho finanční vztahy vzhledem ke státnímu rozpočtu. (Otrusinová a Kubíčková, 2011)

Při hospodaření s majetkem kraje, je kladen důraz zejména na hospodárné zacházení s tímto majetkem. Co se týče hospodaření rozpočtového, je kraj povinen řídit se rozpočtovými pravidly územních samospráv. Jak udává zákon, musí být rozpočtové hospodaření kraje každoročně přezkoumáno auditorem a závěrečný účet spolu se zprávou auditora jsou poté předány zastupitelstvu kraje, které může na základě těchto poznatků přijmout opatření k nápravě zjištěných pochybení a nedostatků. (Průcha, 2014)

3 STRATEGICKÉ PLÁNOVÁNÍ

Krbová (2016) se na úvod tohoto tématu zaměřuje na otázku, z jakého důvodu je vůbec potřeba plánovat, kdo a jak by to měl dělat. Podle ní je v dnešním světě a při současném vývoji společnosti třeba mít nějakou vizi a určité směr, kterým se budeme ubírat. Tyto prvky by měly být výstupem jistého strategického myšlení.

Pro strategické řízení je třeba mít nutné znalosti a informace, které je možné získat poznávací činností. Velmi důležitou součástí strategického řízení je samotná strategie (výstup strategického plánování) a strategické analýzy. (Krbová, 2016)

Strategické plánování je proces, při kterém je třeba si nejdříve zvolit oblast, na kterou se chce daný subjekt zaměřit a kam se chce v dané oblasti dostat (čeho chce docílit). Má 4 fáze. Jako první je třeba analyzovat aktuální situaci. Druhým krokem je nastavení cílů. Třetím krokem je volba cesty k naplnění těchto cílů. Poslední fází v tomto procesu je měření cílů (monitoring), jelikož je třeba zjistit, zda a z jaké části se nám podařilo dané cíle naplnit. (Krbová, 2016)

Kadeřábková a Peková (2012) dodávají, že strategické plánování je v současném rozvoji regionů jedním z hlavních faktorů pro dosažení vyváženého a komplexního rozvoje území. Zároveň je kladen důraz na dodržování zásad udržitelného rozvoje. Podpora zavádění těchto moderních plánovacích metod vede ke konsenzu ohledně budoucnosti daného regionu. Sociálně-ekonomický růst lze prostřednictvím kvalitního strategického plánování propojit se zkvalitňováním životního prostředí v regionu. (Kadeřábková a Peková, 2012)

Klíčovým poznatkem u strategického plánování je to, že cílem celého procesu není pouze realizace strategického dokumentu, ale také realizace skutečných změn v daném území na základě tohoto dokumentu, které povedou ke zlepšení situace. Má-li být plánování účinné, musí se stát předmětem zájmu všech aktérů rozvoje v daném území. (Binek a Galvasová, 2011)

3.1 Strategické plánování ve veřejné správě

Krbová (2016) uvádí, že dříve bylo strategické plánování používáno hlavně ve vojenství. Postupem času začalo pronikat jak do řízení firem, tak do civilní oblasti. Veřejný sektor si začal podle sektoru soukromého postupem času osvojovat metody a techniky řízení. V soukromém sektoru bylo tedy historicky strategické plánování používáno dříve než ve

veřejné správě. Veřejná správa začala tyto techniky aplikovat a na základě problémů rozvoje začala rozpracovávat dlouhodobé cíle a plánovat cesty k jejich plnění.

Dále Krbová (2016) zmiňuje 3 přístupy strategického plánování ve veřejném sektoru, za dobu jeho krátké historie:

- ekonomický rozvoj – byl hlavní oblastí, zejména v počátečních obdobích. Cílem bylo posílení ekonomické síly a konkurenceschopnosti zejména v oblasti technologické, informační, infrastrukturní a lidských zdrojů.
- sociální rozvoj – jeho důležitost se začala zvyšovat a společně s prvním zmíněným měl vést k socioekonomickému rozvoji.
- udržitelný rozvoj – velmi aktuální přístup od přelomu tisíciletí, jehož principy byly uplatněny v místní Agendě 21. MA 21 lze v podstatě označit za nový způsob strategického řízení regionů jehož součástí je kvalitnější řízení věcí veřejných, participace veřejnosti na rozhodovacích procesech a v neposlední řadě ochrana životního prostředí.

3.1.1 Metoda MA21

Pavlík (2014) definuje metodu „místní Agenda 21“ (zkráceně MA21) jako jeden ze současných nejdůležitějších programů pro obce, města a regiony. Tento program slouží k aplikaci zásad udržitelného rozvoje, a to jak na místních, tak na regionálních úrovních veřejné správy. Jde o nástroj pro zkvalitnění veřejné správy, strategického managementu, místní spolupráce a zapojení laické veřejnosti s cílem směřovat k udržitelnému rozvoji. Program byl poprvé formulován v dokumentu „Agenda 21“. Jedná se o mezinárodní dokument ze summitu OSN, který se konal v brazilském Riu de Janeiru v roce 1992. Obcím a regionům byla doporučena aktivní účast obyvatelstva na rozvojových procesech a důraz je zde kladen i na udržitelnost.

Koncept udržitelného rozvoje má 3 pilíře: *ekonomický, sociální a environmentální*. Cílem je zkvalitnění života obyvatel pomocí vyváženosti těchto tří pilířů. MA21 tedy klade důraz na řešení místních záležitostí v souvislostech regionálních až globálních tak, aby byla zohledněna kvalita života budoucích generací. (Pavlík, 2014)

Kritéria MA21

Za účelem zajištění monitoringu úrovně procesu MA21 v jednotlivých obcích, městech a regionech vytvořila Pracovní skupina pro místní Agendy 21 sadu kritérií tzv. Kritéria míst-

ní Agendy 21. Tato kritéria slouží subjektům zapojeným do MA21 k prokázání jejich úrovně uplatnění MA21 dle jasně definovaných parametrů. Sledování úrovně MA21 pomocí těchto kritérií může být také využíváno jako podpůrný prostředek při podávání žádostí o granty EU.

Tato kritéria jsou rozdělena do 4 základních kategorií „A“ – nejvyšší kategorie až „D“ – nejnižší kategorie. Těmto ještě předchází nultá kategorie „Zájemci“.

V roce 2010 byla tato sada kritérií aktualizována tak, aby lépe vyhovovala jednotlivým typům municipalit. Subjekty byly rozděleny dle typu do 6 skupin: *Malá obec*, *Obec*, *Mikroregion*, *Kraj*, *Místní akční skupina*, *Ostatní*. Místní akční skupina byla přeřazena z typu *Ostatní* na samostatný typ až v roce 2013. (Kritéria MA21, 2017)

3.2 Program rozvoje obce a jeho význam

Program rozvoje obce je primárním nástrojem řízení rozvoje dané obce. Na základě aktuální situace v obci, kterou je třeba nejdříve zanalyzovat a také na základě názorů jednotlivých subjektů v obci (občané, podnikatelé, zájmové organizace a další), je vytvořena představa o budoucnosti obce a směr, kterým se chce obec ubírat. Následně jsou navrženy činnosti, jak této představy dosáhnout.

Význam programu rozvoje:

- upozornění na hlavní rozvojové problémy obce a formulace možných řešení, komplexní přístup k řešení těchto problémů a podpora efektivního využívání kapacit obce (jak finančních, tak lidských zdrojů) a potenciálu obce,
- hledá kompromisy v představách jednotlivých subjektů tak, aby se zamezilo budoucím sporům,
- podporuje kooperaci subjektů v obci, pro maximální využití potenciálu jak obyvatel obce, tak organizací zde sídlících,
- zvyšuje šance dané obce na získání finančních prostředků prostřednictvím dotací,
- slouží jako nástroj koordinace a spolupráce s okolními obcemi (reflektuje rozvojové představy sousedních obcí),
- je podkladem při budoucím rozhodování orgánů obce,
- může sloužit také jako marketingový nástroj, který informuje případné investory a zájemce o bydlení.

(Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2014)

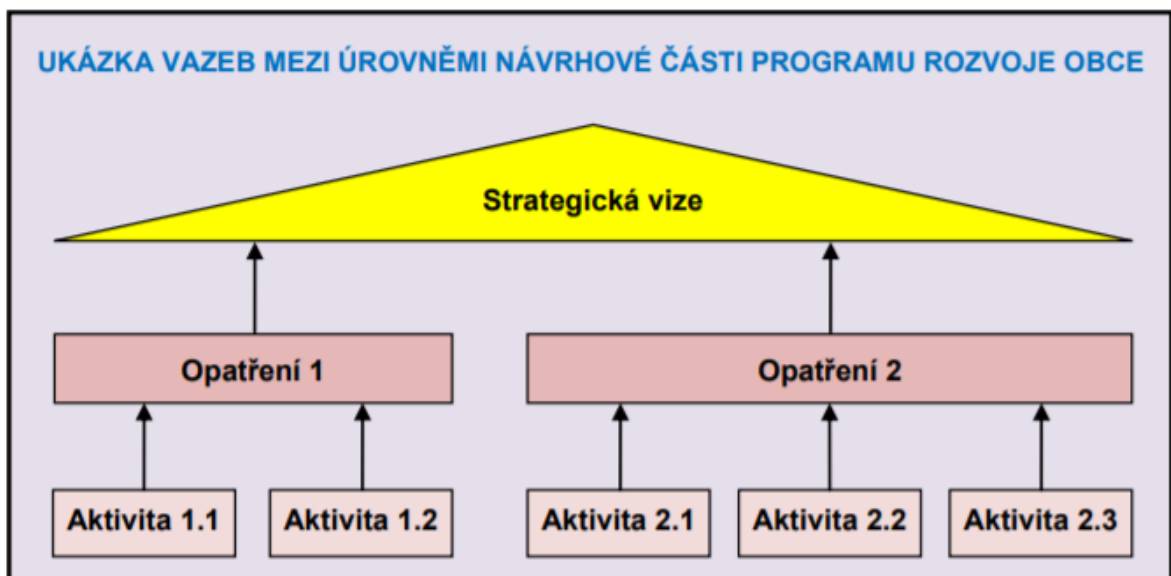
3.2.1 Strategická vize

Strategická vize představuje to, jak by měla obec vypadat v budoucnosti. Jde o obraz toho, jak by se měla obec vyvíjet a zlepšovat, jde o jakýsi soubor obecních priorit a představ. Součástí strategické vize mohou být také principy, na nichž bude stavěno. Vize by měla být naplněna realizací celého strategického dokumentu a dokumentů na něj přímo navazujících nebo stejného charakteru. Vize bývá zpravidla stanovena na základě předchozích analýz. Tím by měla být zajištěna její proveditelnost. Vize může být vyjádřena buď stručně v několika stěžejních bodech nebo i delším shrnutím představ obce.

Naplnění vize se obec snaží dosáhnout obvykle pomocí jednotlivých opatření, která jsou výsledkem aktivit. Jednoho opatření může být dosaženo pomocí jedné či více aktivit. Příklad možného větvení je vidět v následujícím schématu.

(Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2014)

Obrázek 1: Úrovně kroků v návrhové části

(Zdroj: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, 2014, s. 15)

II. PRAKTICKÁ ČÁST

4 SOCIOEKONOMICKÁ ANALÝZA OBCE ŠTĚPÁNOV

Úkolem této části práce je analyzovat současnou situaci obce Štěpánov. První bodem bude představení obce, po kterém bude následovat rozbor jednotlivých stránek obce jako je například infrastruktura, přírodní podmínky, kvalita života v obci atd.

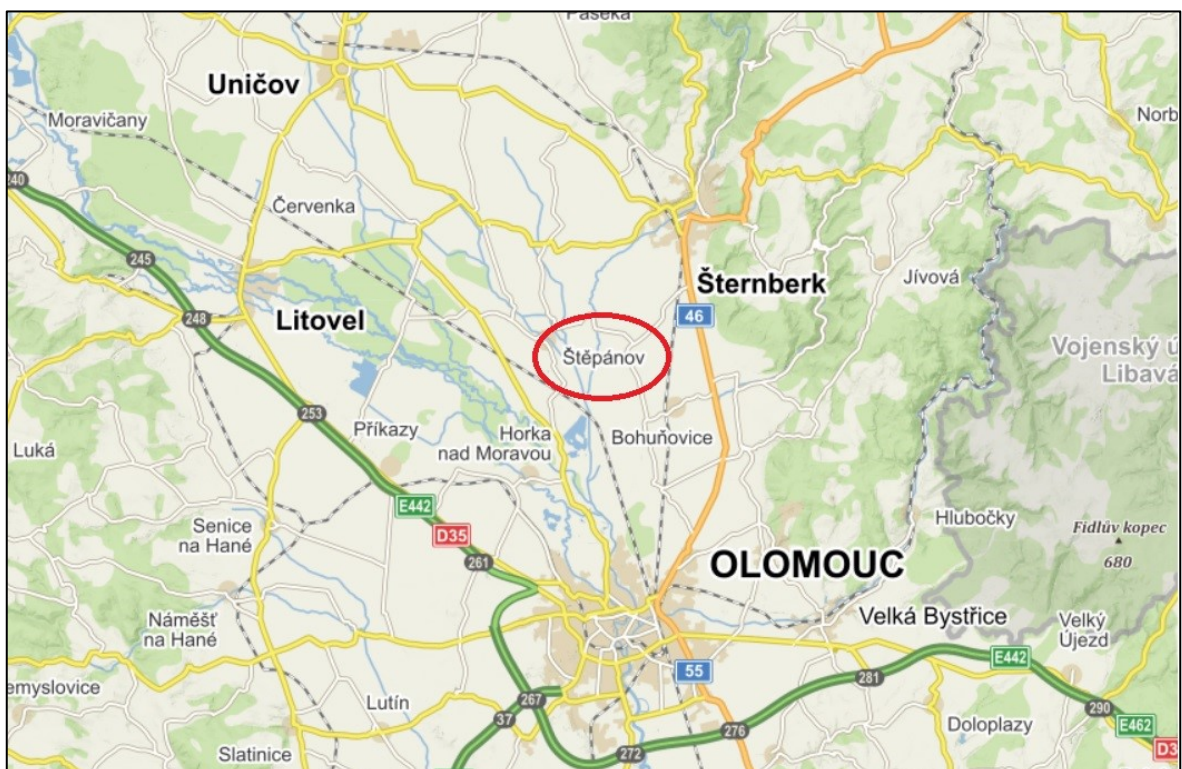
4.1 Základní informace o obci

Ze všeho nejdříve je třeba si udělat o dané obci obrázek. Jde především o informace o poloze obce, velikosti, o sousedních obcích atd.

4.1.1 Obecná charakteristika

Obec Štěpánov se nachází v severní části rovinaté Hané asi 10 km severně od Olomouce. Obec patří do okresu Olomouc v Olomouckém kraji. Dalšími většími městy v blízkosti obce jsou Šternberk (asi 6 km severovýchodně), Uničov (asi 13 km severozápadně) a Litovel (cca 10 km západně). Jedná se o vesnici liniového typu v celkové délce asi 5 km, ke které dále patří přidružené části Benátky, Březce, Moravská Huzová a Stádlo. (obec Štěpánov, 2019)

Obrázek 2: Poloha obce

(Zdroj: Mapy, 2019)

K 1. 1. 2018 měla obec dle Českého statistického úřadu 3 495 obyvatel. Jedná se o obec I. stupně spadající do správního obvodu obce III. stupně (ORP) Olomouc. Pro potřeby Evropské unie a ČSÚ lze dle Nomenklatury územních statistických jednotek (NUTS) zařadit obec Štěpánov do NUTS 2 Střední Morava, NUTS 3 Olomoucký kraj a LAU 1 Olomouc. Obec je také součástí mikroregionu Olomoucko, který je tvořen Olomoucí a dalšími 25 okolními obcemi. (Zdroj: ČSÚ, 2019)

Tabulka 3: Vedení obce

Starosta obce	Mgr. Jiří Šindler
Místostarosta	Ing. Luděk Růžička
Počet členů zastupitelstva	15
Počet členů rady	5
Počet odborů	4

(Zdroj: obec Štěpánov, 2019)

Obrázek 3: Znak obce

(obec Štěpánov, 2019)

Znak obce Štěpánov (viz Obrázek 3) obec používá od roku 1997. Základním prvkem znaku je žluté pole představující hanácké lány. Žluté pole je lemováno modrým okrajem, který symbolizuje 2 významné řeky v blízkosti obce, a to řeku Moravu a řeku Oskavu. Dva černé pruhy přes žluté pole představují železnici, jelikož obec protíná významná železniční trať Praha – Olomouc, ale také bývalou slávu místních železáren. Směr pruhů je stejně jako trať veden od severozápadu na jihovýchod. Červená berla přeložená přes pruhy značí stoletou poddanost Štěpánova nedalekému klášteru Hradisko.

(obec Štěpánov, 2019)

4.1.2 Historie obce

Jak již bylo výše zmíněno, obec Štěpánov je tvořena pěti místními částmi/osadami. Následující odstavce budou stručně popisovat historii jednotlivých částí. Dále bude několikrát použit pojem *základní sídelní jednotka*, který definuje Český statistický úřad následovně:

„Základní sídelní jednotkou se rozumí jednotka představující části území obce s jednoznačnými územně technickými a urbanistickými podmínkami nebo spádová území seskupení objektů obytného nebo rekreačního charakteru.“ (ČSÚ, 2019)

1. **Benátky** – jedná se o osadu, která nebyla nikdy v historii samostatnou obcí. První zmínku o této osadě lze najít v listině z roku 1397, která potvrzovala nástupnictví po Petru Šternberkovi. Od počátku byly Benátky společně s Moravskou Huzovou součástí šternberského panství. Z roku 1412 pochází první písemná zmínka o místním mlýnu, poháněném řekou Oskavou, protékající touto částí obce. Od roku 1850 jsou Benátky osadou Moravské Huzové, o pět let později byla zrušena hospodářská autonomie Benátek a ty byly s Moravskou Huzovou těsněji spojeny. K elektrifikaci osady došlo v roce 1935. V průběhu osvobozovacích bojů na konci 2. světové války byly Benátky v roce 1945 vážně poškozeny. Základní sídelní jednotkou obce Štěpánov se Benátky staly 1. ledna 1974. Plynofikace osady byla dokončena v roce 1994. Benátky nemají znak ani pečeť, byl jim pouze vytvořen emblém při příležitosti oslav 600 let existence.
2. **Březce** – jsou druhou částí obce, o jejíž existenci lze dohledat první zmínku ve šternberské listině z roku 1276, kde nesla původní název „Bresci“. Název vesnice se v průběhu času měnil v 16. století se obec nazývala Březová, v 17. století Březce, od 18. století Břest a v současné době se tedy používá opět název ze 17. století. Vrchností Březců byl klášter Hradisko nacházející se v současné olomoucké části Černovír. Od roku 1850 byly Březce samostatnou obcí a bylo tomu tak až do 1. července 1960, kdy se Březce staly základní sídelní jednotkou a částí obce Štěpánov. Plynofikace byla dokončena v roce 1994. Ves v historii používala 2 nalezená pečetidla, jedno s letopočtem 1700 a druhé s letopočtem 1785. Na obou pečetích byl vyobrazen sv. Vavřinec, jenž je patronem štěpánovského kostela.
3. **Moravská Huzová** – v blízkosti Moravské Huzové bylo ve dvacátých letech minulého století nalezeno popelnicové pohřebiště, kde byl nalezen mimo jiné pazourkovitý úštip ze starší doby kamenné, která se odhaduje na období 40 000 až 8 000 let před Kristem. První zmínku o samotné obci lze najít v listině olomouckého biskupa Jindřicha Zdíka z roku 1141. Jak plynul čas, měnil se i název vesnice, jak jej lze nalézt v různých listinách z různých let např. Huzow (1293), Husovia (1373) nebo Huzowa (1379). Od roku 1397 byla Moravská Huzová součástí šternberského panství a to až do zrušení poddanství v roce 1848.

V roce 1746 byla v Moravské Huzové postavena kaple sv. Floriana, která byla v roce 1788 rozšířena na kostel. O rok později byl zřízen obecní hřbitov. Nejstarší doklad o existenci školy pochází z roku 1815. Od roku 1850 byla Moravská Huzová samosprávnou obcí politického i soudního okresu Šternberk. V roce 1864 zde byla nově vystavěna budova obecné školy. Místní škola fungovala až do roku 1988, kdy byla uzavřena a základní vzdělání místních dětí je od té doby zajišťováno v nedalekém Štěpánově.

V roce 1886 byla v Moravské Huzové vystavěna farní budova a o 4 roky později měla Mor. Huzová samostatnou farnost. K elektrifikaci obce došlo v roce 1916.

Od 1. 1. 1974 je Moravská Huzová základní sídelní jednotkou a zároveň částí obce Štěpánov. Plynofikace byla dokončena v roce 1994.

- 4. Stádlo** – tato ves byla dle nejstaršího dochovaného pramene z roku 1296 součástí šternberského panství. V letech 1371 až 1512 se obyvatelé Stádlu stali poddanými augustiniánského kláštera ve Šternberku, kterému tuto ves včetně mlýna daroval Albrecht II. ze Šternberka. V roce 1512 se Stádlo stalo opět součástí panství.

V roce 1911 byla ve Stádle otevřena německá obecná škola, která ovšem byla o 8 let později zrušena a nahrazena českou menšinovou obecnou školou. V roce 1919 ztratilo Stádlo postavení samostatné obce a bylo připojeno k Moravské Huzové.

Na začátku 2. světové války bylo Stádlo připojeno k Německu a stalo se samostatnou obcí okresu Šternberk. Po válce v roce 1945 bylo Stádlo opět připojeno k Moravské Huzové a o rok později došlo k odsunu většiny německých obyvatel. Prvního ledna 1974 bylo Stádlo společně s Benátkami a Moravskou Huzovou, ke které do té doby patřilo, připojeno ke Štěpánovu a stalo se základní sídelní jednotkou obce.

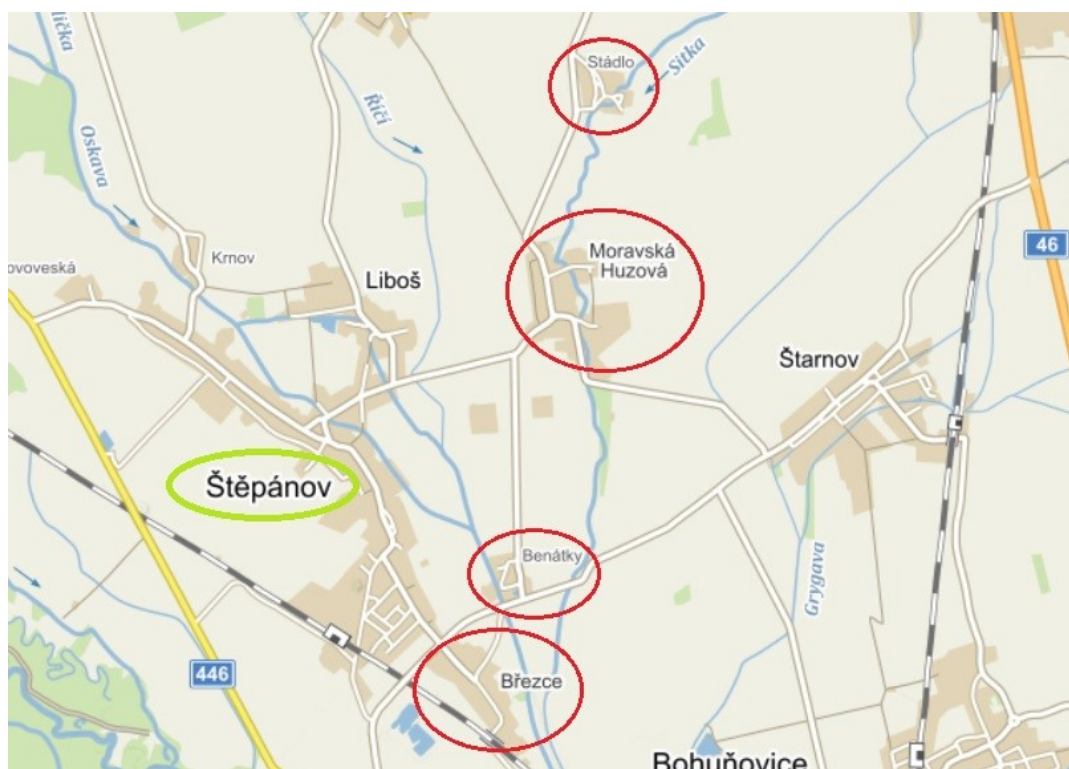
- 5. Štěpánov** – jde o jednu z největších a nejvýznamnějších hanáckých vesnic. První písemná zmínka o obci je z roku 1201, nalezena byla v donační listině krále Přemysla Otakara I. První zmínka o místní faře je z roku 1455 a nejstarší zmínka o zdejší škole pochází z roku 1681. Co se týče kostelů nacházejících se v samotném Štěpánově, nejstarším z nich je kostel sv. Vavřince dokončený v roce 1787, dále se zde nachází kostel sv. Barbory z roku 1875 a pravoslavný chrám sv. Prokopa Sá-zavského z roku 1928. V letech 1844–1932 v obci fungovaly štěpánovské železár-

ny, které byly tou dobou jedním z největších průmyslových podniků na Moravě. Poštovní úřad v obci funguje od roku 1852. K elektrifikaci obce došlo roku 1917. Plynofikace byla provedena v letech 1989-1994. Od roku 1949 patří Štěpánov do okresu Olomouc (dříve okres Šternberk).

Jak již bylo zmíněno v roce 1974 byla ke Štěpánovu připojena obec Moravská Huzová s jejími třemi základními sídelními jednotkami – Benátkami, Moravskou Huzovou a Stáblem. Téhož roku se ovšem ke Štěpánovu připojila také Liboš se základními sídelními jednotkami Jílkov, Krnov a Liboš. Liboš se se svými třemi základními sídelními jednotkami stala na konci roku 1990 opět samostatnou obcí.

(Historie obce, 2019)

Obrázek 4: Zobrazení jednotlivých částí obce na mapě

(Zdroj: Mapy, 2019)

4.1.3 Osobnost obce

Mezi nejvýznamnější osobnosti, spojené s obcí Štěpánov patří zejména kardinál František Tomášek (30. 6. 1899 - 4. 8. 1992). V obci působil v letech 1954-1965 jako administrátor farnosti v Moravské Huzové, v té době ještě jako biskup, kam byl odsunut tehdejšími režimem kvůli jeho protikomunistickým postojům. V roce 1976 jej papež jmenoval kardinálem a o rok později 34. pražským arcibiskupem a primasem českým. Mezi jeho nejpodstatnější

činy patří účast na kanonizaci Anežky České, která je mnohými považována za předzvěst sametové revoluce, která nastala o 5 dní později. V roce 1990 také přivítal a provázel papeže Jana Pavla II. při jeho první oficiální návštěvě Československa.

Obrázek 5: Pamětní deska v Moravské Huzové

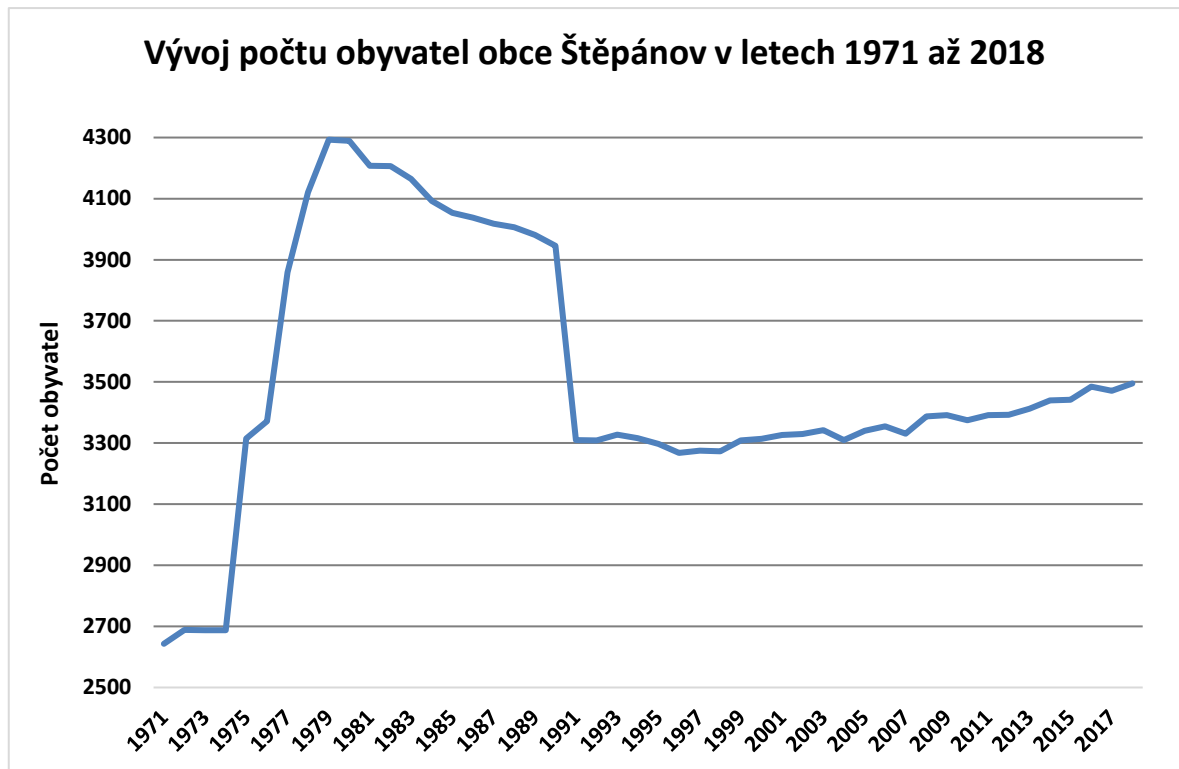

(Zdroj: obec Štěpánov, 2019)

4.2 Obyvatelstvo

Jak uvádí článek 2, odstavec (1) Ústavy České republiky „*Lid je zdrojem veškeré státní moci*“ (Ústavní zákon č. 1/1993 Sb.). Tuto myšlenku lze aplikovat i v případě obcí. Bez obyvatelstva by žádná obec nemohla fungovat, a navíc lze říci, že čím více obyvatel obec má, tím roste její významnost. První graf (Obrázek 6) znázorňuje vývoj počtu obyvatel v obci Štěpánov v dlouhodobém měřítku, a to od roku 1971 až po rok 2018. Hodnota počtu obyvatel je vždy platná k 1. lednu daného roku.

Obrázek 6: Vývoj počtu obyvatel

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2019)

Data o vývoji počtu obyvatel sahají až do roku 1971, kdy měla obec 2 643 obyvatel. Výrazný nárůst počtu obyvatel obce lze pozorovat v druhé polovině 70. let minulého století, který byl způsoben připojením obce Moravská Huzová s jejími základními sídelními jednotkami Benátky, Moravská Huzová a Stádlo a dále připojením obce Liboš se základními sídelními jednotkami Jílkov, Liboš a Krnov. Nejvyšší hodnotu počtu obyvatel obce mezi rokem 1971 a současností zjistil ČSÚ v roce 1979, kdy počet obyvatel obce činil 4 293. V následujících letech měl počet obyvatel klesající tendenci. Na přelomu let 1990/1991 došlo k výraznému poklesu z důvodu oddělení základních sídelních jednotek Jílkov, Liboš a Krnov, kdy se Liboš opět stala samostatnou obcí. V následujících letech, jak je patrné z grafu (Obrázek 6), křivka mírně kolísá, avšak z dlouhodobého hlediska má stoupající tendenci, a to až do poslední zveřejněné hodnoty k 1. 1. 2018, kdy počet obyvatel obce činil 3 495 osob.

Dalším důležitým aspektem je věková struktura obyvatelstva obce, abychom mohli určit, zda obec stárne nebo naopak mládne. Stárnutí obyvatelstva je obecně velkým problémem, jelikož přibývá lidí v důchodovém věku, kteří jsou živeni pracujícími lidmi v produktivním věku. Věkovou strukturu obyvatel obce je také důležité sledovat proto, abychom zjistili

potenciál obce do budoucna, má-li obec na její poměry dostatek dětí a mladých lidí, znamená to, že do budoucna nebude obyvatel výrazně ubývat, a právě mladí lidé mohou v budoucnu posouvat danou obec v jejím rozvoji. Věkové složení obyvatelstva obce Štěpánov za období 10 let je zobrazeno v následující tabulce (Tabulka 4). Tabulka zachycuje celkový počet obyvatel obce, který je rozdělen na 3 věkové kategorie a to děti (0-14 let), osoby v produktivním věku (15-64) a seniory (65 a více). Hodnoty v tabulce jsou vždy platné k 31. prosinci daného roku.

Tabulka 4: Věková struktura obyvatelstva obce Štěpánov

rok	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017
0-14	507	510	514	508	507	516	515	531	530	550
15-64	2 407	2 386	2 415	2 383	2 365	2 361	2 347	2 362	2 322	2 314
65 a více	477	479	478	502	540	563	580	592	619	631
celkem	3 391	3 375	3 407	3 393	3 412	3 440	3 442	3 485	3 471	3 495
průměrný věk	40,0	40,2	40,4	40,7	40,9	41,0	41,2	41,3	41,5	41,4
průměrný věk ČR	40,3	40,5	40,6	40,9	41,1	41,3	41,5	41,7	41,9	42,0

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2019)

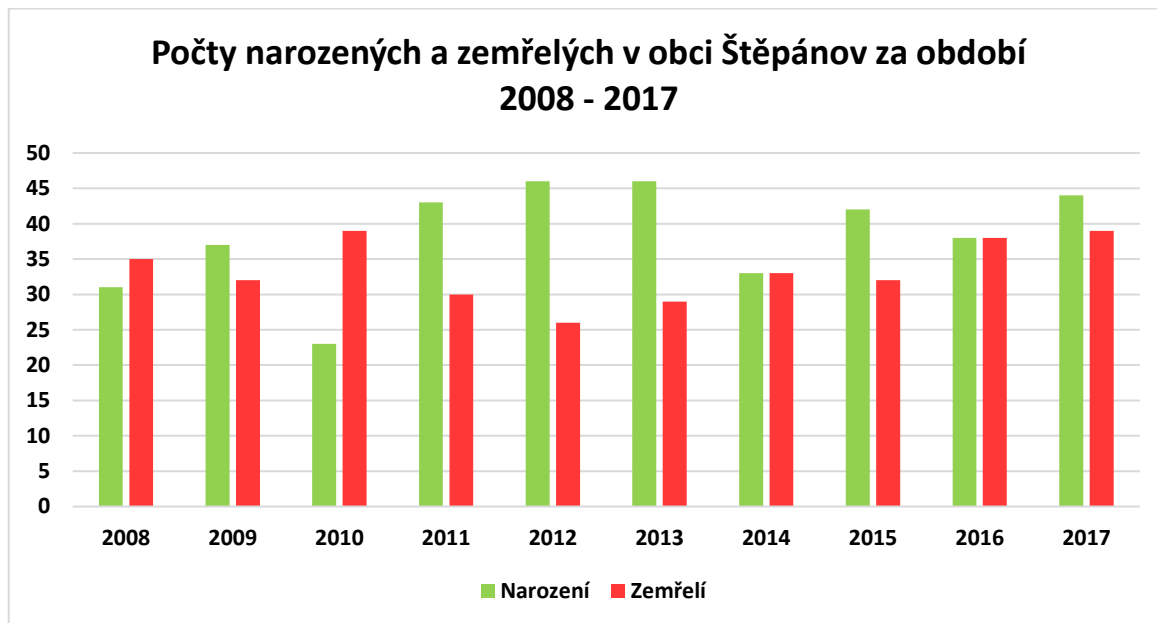
Jak je z tabulky patrné, obec Štěpánov měla v letech 2008 až 2011 více dětí než lidí nad 65 let. To se změnilo v roce 2012, kdy počet seniorů překročil počet dětí v obci a tento stav platil až do posledního porovnání z roku 2017. Důležité je zmínit, že počet obyvatel ve věku 0-14 let má z dlouhodobého hlediska rostoucí tendenci, ovšem v celkovém sledovaném časovém horizontu je nárůst hodnoty počtu dětí (+43) oproti nárůstu hodnoty počtu seniorů (+154) malý. Pozitivním parametrem z pohledu obce je průměrný věk obyvatelstva, který má sice z dlouhodobého hlediska rostoucí tendenci, ale je tomu tak i v celostátním měřítku, oproti kterému je na tom obec lépe, jelikož v každém roce sledovaného období je průměrný věk obyvatel obce nižší než průměrný věk obyvatel celé České republiky.

4.2.1 Porodnost a úmrtnost

Dalšími velmi důležitými demografickými ukazateli jsou porodnost latinsky *natalita* a úmrtnost latinsky *mortalita*. Jednotkou vyjádření porodnosti a úmrtnosti bývá obvykle promile (‰), tedy hodnota na 1 000 obyvatel. Jelikož je k výpočtu hodnoty hrubé míry porodnosti a hrubé míry úmrtnosti třeba znát střední stav obyvatelstva (tj. stav k 1.7. daného roku) a tato práce pracuje s celkovým počtem obyvatel vždy k 1.1. daného roku, budeme pracovat s absolutními hodnotami počtu narozených a zemřelých za daný rok, které

jsou ovšem pro tento účel vhodné a dostatečné. Následující graf (Obrázek 7) zobrazuje počty narozených a zemřelých v obci Štěpánov za období 10 let od roku 2008 po rok 2017.

Obrázek 7: Narození a zemřelí v obci Štěpánov

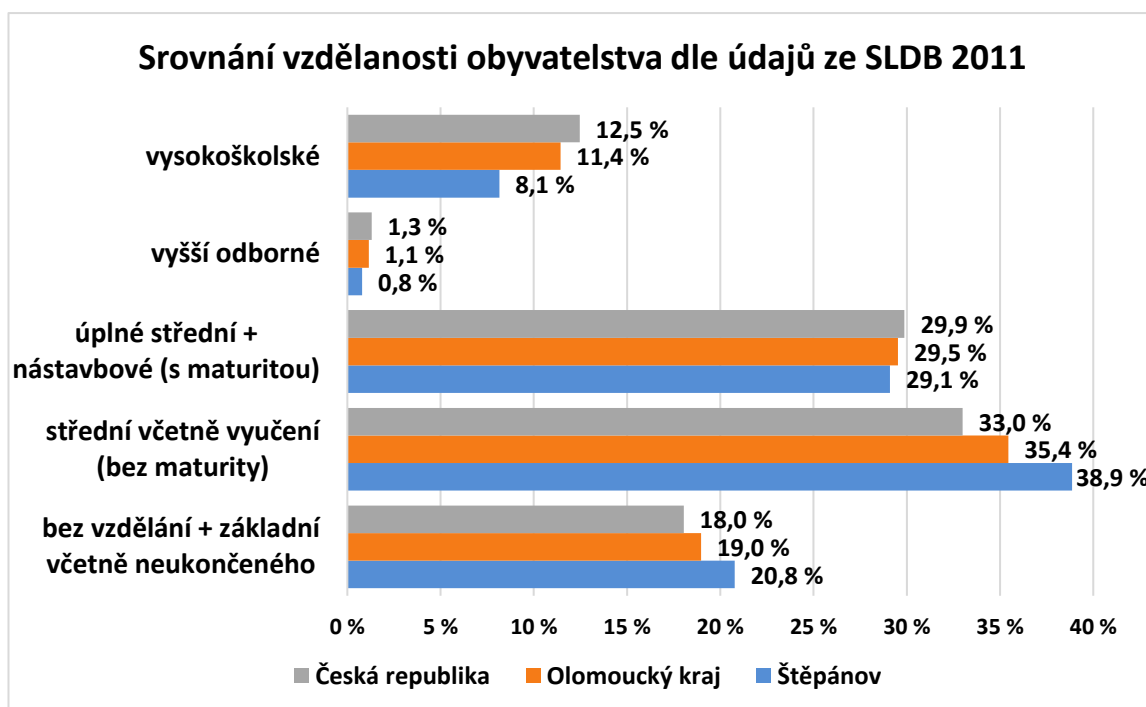
(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2019)

Z předchozího grafu lze pozorovat, že za sledované období počet zemřelých v obci přesáhl počet narozených pouze ve 2 případech, a to v roce 2008 a 2010. V letech 2014 a 2016 se počet narozených a zemřelých v obci rovnal. Lze tedy konstatovat, že až na občasné výjimky se v posledních letech v obci Štěpánov rodí více jedinců, než umírá. Zejména tomu tak bylo v období 2011 až 2013, kdy byl rozdíl mezi narozenými a zemřelými oproti ostatním rokům poměrně vysoký.

4.2.2 Vzdělanost

V následujícím grafu (Obrázek 8) bude zobrazena vzdělanostní struktura obyvatelstva obce, která bude následně porovnána se vzdělanostní strukturou obyvatelstva Olomouckého kraje a celé České republiky. Data, která jsou použita v grafu byla získána při posledním sčítání lidu, domů a bytů, které v České republice proběhlo v březnu 2011. Dále se data týkají pouze osob, které byly v rozhodném okamžiku, tj. o půlnoci z pátku 25. března na sobotu 26. března 2011, starší 15 let. Dalším důležitým aspektem, který je nutno podotknout je, že v grafu nejsou zahrnuty subjekty, které vzdělání neuvěděly nebo u nich vzdělání nebylo z jiného důvodu zjištěno. Jelikož tomu tak je ve všech případech (obec, kraj i ČR), nebude mít tento fakt nijak zásadní zkreslující efekt.

Obrázek 8: Vzdělanostní struktura obyvatelstva

(Zdroj: vlastní zpracování dle ČSÚ, 2019)

Z grafu (Obrázek 8) je patrné, že největší část obyvatelstva má střední/učňovské vzdělání bez maturity, druhou největší část populace tvoří obyvatelstvo s maturitou (úplné střední/nástavbové vzdělání). Tento fakt platí jak v měřítku obce, kraje i celé ČR. Dále lze z grafu vyčíst fakt, že v procentuálním porovnání má obec Štěpánov více obyvatel z první kategorie (bez vzdělání/neukončené základní/základní) než je tomu tak v případě kraje i celé ČR. To samé platí v případě druhé kategorie (střední/učňovské vzdělání bez maturity), kdy je náskok obce poměrně výrazný v porovnání s celorepublikovým průměrem. Naopak co se týče vyšších úrovní vzdělání, začíná obec zaostávat jak v porovnání s krajem, tak v porovnání s ČR. V tomto porovnání obec Štěpánov nejvíce zaostává v poměru vysokoškolsky vzdělaných obyvatel (o 3,3 procentních bodů za OLK a o 4,4 procentních bodů za ČR). To může být způsobeno zejména faktem, že vysokoškolsky vzdělané obyvatelstvo má tendenci bydlet ve větších městech ať už z důvodu umístění vysokých škol, lepší nabídky pracovních míst nebo dalších socioekonomických faktorů.

4.2.3 Zaměstnanost

Následující tabulka (Tabulka 5) porovnává podíl nezaměstnaných osob v obci Štěpánov s okresem Olomouc a s Olomouckým krajem. Podíl nezaměstnaných osob je ukazatel, který byl zaveden v roce 2013 a používá se namísto dřívějšího ukazatele, kterým byla míra

registrované nezaměstnanosti. Podíl nezaměstnaných osob vyjadřuje podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání v produktivním věku (15-64 let) ze všech obyvatel ve stejném věkovém intervalu.

Tabulka 5: Srovnání podílu nezaměstnaných osob za březen 2019

	Počet dosažitelných uchazečů o práci ve věku 15-64 let	Podíl nezaměstnaných osob	Volná pracovní místa
Olomoucký kraj	12 572	3,5 %	10 709
okres Olomouc	3 945	2,6 %	4 392
obec Štěpánov	52	2,2 %	6

(Zdroj: vlastní zpracování dle MPSV, 2019)

Z tabulky (Tabulka 5) je patrné, že co se týče podílu nezaměstnaných osob, je na tom obec Štěpánov v porovnání s okresem Olomouc a Olomouckým krajem lépe. Olomoucký kraj patří v rámci ČR ke krajům s nejvyšší nezaměstnaností. Tuto statistiku výrazně ovlivňuje okres Jeseník na severu kraje, kde je v porovnání s ostatními okresy Olomouckého kraje nezaměstnanost velmi vysoká. Další zajímavostí je porovnání počtu uchazečů o práci a počtu volných pracovních míst. Na úrovni okresu počet volných míst převyšuje počet uchazečů o práci, naopak v obci Štěpánov je počet pracovních míst výrazně nižší. To je zapříčiněno zejména tím, že velká část obyvatelstva dojíždí za prací do okolních měst.

4.3 Doprava

V každé obci je třeba zajistit co nejlepší dopravní podmínky, aby se obyvatelstvo dané obce mohlo pohodlně dopravovat do větších měst či okolních obcí ať už za účely práce, studia, rekreace a jinými. Následující část shrnuje dopravní podmínky v obci Štěpánov.

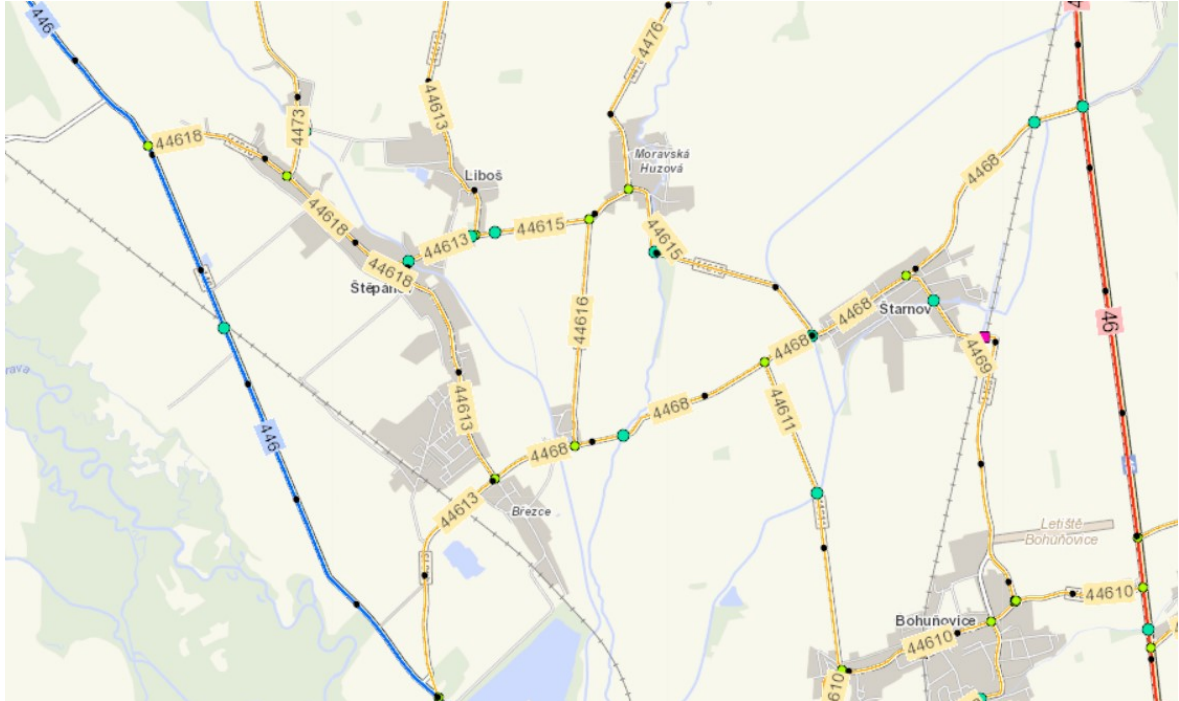
4.3.1 Silniční doprava

Na území obce Štěpánov se nenachází žádná komunikace celorepublikového významu, tedy ani dálnice ani silnice I. třídy. Významným dopravním spojením z regionálního hlediska je silnice II. třídy č. 446, spojující města Uničov a Olomouc, která neprochází přímo obecní zástavbou, ale je situována jihozápadně od místní části Štěpánov.

Druhým poměrně frekventovaným spojem je silnice III. třídy č. 4468 s úsekem č. 44613, jenž je využíván zejména cestujícími ze severozápadní části Olomouce, zejména pak

z části Lazce, kteří cestují směrem na Šternberk. Úsek je veden mezi místními částmi Štěpánov a Březce a přímo prochází místní částí Benátky.

Obrázek 9: Silniční síť v okolí obce Štěpánov

(Zdroj: Ředitelství silnic a dálnic ČR, 2019)

4.3.2 Železniční doprava

Obcí Štěpánov prochází významná železniční trať Olomouc – Praha. Jedná se o dvoukolejovou elektrizovanou železniční trať č. 270. Zástavba v místních částech Březce a Štěpánov je od trati oddělena protihlukovou stěnou.

Železniční stanicí v obci denně projedou desítky vlaků, které v obci nezastavují (SC, EC, IC, rychlíky...). Pro potřeby obyvatel obce zastavují ve stanici Štěpánov denně osobní vlaky. Frekvence osobních vlaků je pro potřeby obce více než dostačující. Ve směru Zábřeh na Moravě – Olomouc v obci denně zastaví 17 osobních vlaků, v opačném směru Olomouc – Zábřeh na Moravě taktéž 17.

4.3.3 Autobusová doprava

V obci zajišťuje veřejnou autobusovou dopravu Integrovaný dopravní systém Olomouckého kraje (IDSOK). Obec se všemi jejími místními částmi je zařazena v zóně č. 73, která přímo sousedí se zónou č. 71 Olomouc. V obci se nachází celkem 10 autobusových zastávek. V místní části Štěpánov lze nalézt 6 zastávek (Novoveská, Krnovská, Leda, kino, u

Salvie, Březecká) a zbylé místní části mají po jedné (Benátky, Březce, Moravská Huzová, Stádlo).

Četnost spojů je dostačující. Z obce Štěpánov jede ve všední dny do Olomouce cca 30 autobusů denně. Do dalšího blízkého města Šternberka jede z obce cca 7 autobusů denně a do Uničova okolo 15 autobusů.

4.4 Vybavenost a infrastruktura

Nedílnou součástí každé obce je technická infrastruktura a vybavenost. V současné době je například připojení na elektřinu nebo internet považováno téměř za samozřejmost, ale ne vždy tomu tak bylo. Obdobně důležitou roli hraje také vybavenost obce, co se týče zařízení, která poskytují občanům různé služby. To zvyšuje komfort občanů, jelikož za těmito službami nemusí cestovat do větších měst.

4.4.1 Zásobování vodou

Celá obec včetně místních částí je bez problémů zásobena vodou ze skupinového vodovodu. Zásobování vodou v obci zajišťuje vodohospodářská společnost VHS Sitka, s.r.o. Některé domácnosti v obci jsou zásobeny vodou z vlastních studen.

Na území obce se nacházejí vydatné zdroje pitné vody, které slouží k zásobování nejen místních domácností s vlastními studnami, ale i k zásobování měst Olomouc a Šternberk.

4.4.2 Zásobování plynem

Obec Štěpánov je včetně jejích místních částí zásobena plynem. K plynofikaci obce došlo v roce 1994. Veškeré domácnosti a podnikatelské subjekty v obci mají možnost napojení na plynový řád.

4.4.3 Kanalizace

V roce 2007 byla v obci vybudována moderní čistička odpadních vod (ČOV). Provozovatelem ČOV je společnost VHS Sitka, s.r.o. Společně s ČOV byla v obci vybudována tlaková kanalizace kromě místních částí Moravská Huzová a Stádlo, kde byla tlaková kanalizace dokončena a napojena na domácnosti až v roce 2017.

4.4.4 Školská zařízení

V obci Štěpánov se nachází 2 mateřské školy a 1 základní škola.

MŠ Štěpánov Sídliště – tato mateřská škola se nachází na ulici Sídliště 555. Spádovou oblastí MŠ jsou díky její poloze zejména místní části Štěpánov a Březce. MŠ má kapacitu 4 tříd tedy cca 120 dětí. Dvě třídy navštěvují děti od tří do čtyř a půl roku, další dvě třídy jsou určeny pro starší děti do šesti let. Školka se nachází v panelové zástavbě a během posledních let prošla řadou rekonstrukcí. (Zdroj: MŠ Štěpánov, 2016)

MŠ Moravská Huzová – druhá mateřská škola v obci se nachází v místní části Moravská Huzová. Existence této MŠ je důležitá zejména pro rodiče z místních částí Moravská Huzová a Stádlo. Služeb MŠ ovšem využívají také rodiče z okolních obcí jako jsou obce Liboš, Lužice nebo Štarnov. Kapacita školky je jedna třída (cca 25 dětí). (Zdroj: MŠ Moravská Huzová, 2019)

Základní škola Štěpánov – škola se nachází uprostřed místní části Štěpánov a poskytuje úplné základní vzdělání (9 tříd). V areálu školy se nachází propojený komplex budov. Jedná se o budovu prvního stupně s tělocvičnou, školní jídelnu a budovu druhého stupně. Dále se v areálu nachází budova školní družiny a venkovní hřiště. Škola má dlouholetou tradici, její činnost byla zahájena v roce 1786. Kapacita školy je 600 žáků, kapacita školní družiny je 75 žáků a kapacita školní jídelny je 800 jídel. Spádovou oblast školy tvoří především obec Štěpánov se všemi jejími částmi, ale i okolní obce (Štarnov, Žerotín, Hnojice, Liboš, Chomoutov, Lužice a další). (Zdroj: ZŠ Štěpánov, 2019)

Základní umělecká škola – ve Štěpánově se také nachází pobočka ZUŠ Žerotín sídlící v Olomouci. V budově školy se nachází prostory pro výuku běžných uměleckých předmětů. Budova má také koncertní sál, který slouží ke koncertním vystoupením žáků.

4.4.5 Lékařská zařízení

Co se týče lékařských služeb, v obci lze nalézt zdravotní středisko na adrese Březecká 256/38, Štěpánov. V tomto středisku se nachází lékárna, která je v přízemí a dále ordinace praktických lékařů. Ve středisku ordinují 3 praktičtí lékaři, kteří mají různé ordinační doby z důvodu, že někteří z nich ordinují i v jiných obcích. Dále zde funguje také ordinace zubního lékaře.

Kromě výše uvedeného zdravotního centra lze v obci nalézt další služby, které mohou občané využít. Na adrese Sídliště 552/2, Štěpánov lze nalézt oční optiku. Mezi další služby patří například logopedie, která se nachází v budově MŠ Štěpánov nebo rehabilitační masáž. (obec Štěpánov, 2019)

4.4.6 Odpadové hospodářství

Co se týče hospodaření s odpadem, obec provozuje kompostárnu a domácnosti v obci jsou vybaveny plastovými popelnicemi na bioodpad, které jsou vyváženy každou druhou středu.

Ve spolupráci s externí firmou na svém území obec také provozuje sběrný dvůr na tříděný odpad. Na území obce jsou také rozmístěny sběrné nádoby na tříděný odpad, čímž se obec podílí na ekologickém třídění odpadu.

4.4.7 Ostatní

V centru obce se nachází pošta a kino. Na ulici Nádražní se nachází Obecní knihovna Štěpánov. Knihovna nabízí kromě zapůjčení knih a časopisů různých titulů a žánrů také zdarma veřejné připojení k internetu. Pro tento účel jsou v knihovně zřízeny 3 počítače pro veřejnost.

V centru obce nedaleko od ZŠ se nachází sídlo Obecní policie Štěpánov. Obecní policie má 4 strážníky a jednoho asistenta prevence kriminality. Mezi vozidla policie patří 2 služební vozy, 2 motocykly a nově také odchytný vůz pro odchyt zvířat.

V centru obce (nedaleko kina a pošty) je situován bankomat České spořitelny.

4.5 Kultura a sport

Co se týče sportu lze v obci Štěpánov nalézt řadu dobrovolných spolků věnující se různým sportovním aktivitám. Mezi nejvýznamnější patří:

TJ Sokol Štěpánov – tato tělocvičná jednota byla založena v roce 1907 a v současné době má okolo 65 členů. Spolek se zabývá sporty jako volejbal, stolní tenis a cvičení pro ženy a děti. Dále provozuje ochotnické divadlo. Divadelní soubor s názvem ŠŤEK ke svým vystoupením využívá prostor sokolovny, která je majetkem jednoty. V sokolovně se kromě divadelních vystoupení pořádají každoročně plesy, ale slouží i k sportovnímu vyžití. (Zdroj: TJ Sokol Štěpánov, 2019)

TJ Štěpánov – tělovýchovná jednota Štěpánov je místní fotbalový oddíl založený v roce 1932, který hrál dlouhé roky I. A třídu Olomouckého kraje. V současné době hraje III. třídu okresních soutěží, což bylo zapříčiněno zejména nedostatkem hráčů a dlouhodobě klesajícím zájmem o fotbal, který je v současné době velkým problémem všech menších obcí. Kromě mužského oddílu má TJ Štěpánov také oddíl benjamínků a mladších žáků. Štěpá-

novský dorost se kvůli nízkému počtu hráčů spojil se Sokolem Chomoutov ze sousední obce. (Zdroj: TJ Štěpánov, 2019)

TJ Sokol Družstevník Moravská Huzová – jde o druhý fotbalový klub v obci. Své domácí zápasy hraje na hřišti v Moravské Huzové a účastní se IV. třídy okresních soutěží. Jde o hlavní možnost kulturního vyžití v této místní části.

SDH Štěpánov – historie místního hasičského sboru sahá až do roku 1882. V současné době má okolo 120 členů z toho 45 aktivních. Kromě požárů pomáhají místní hasiči také při čerpání vody ze sklepů, odklizení naplavenin a s dalšími potřebnými činnostmi. Mimo jiné také reprezentují obec na hasičských závodech. Kromě SDH Štěpánov v obci fungují také dobrovolní hasiči v Moravské Huzové a ve Stádle. Ti se však pro nedostatek členů již neúčastní hasičských soutěží.

4.6 Hospodaření obce

Každá obec má povinnost každoročně sestavit rozpočet na rok následující. Rozpočet obce schvaluje obecní zastupitelstvo a slouží jako bilance příjmů a výdajů, finanční plán, ale také jako nástroj pro prosazování cílů regionální politiky (viz kapitola 1.3.3. Rozpočet). Následující část práce bude analyzovat rozpočet obce Štěpánov za posledních 5 let (2014-2018). První část bude analyzovat příjmovou část obecního rozpočtu za dané období, druhá část se zaměří na výdajovou strukturu.

4.6.1 Příjmy rozpočtu

Následující tabulka (Tabulka 6) pracuje se skutečnými příjmy rozpočtu obce Štěpánov za období 2014-2018. Jednotlivé hodnoty jsou uváděny v tisících Kč.

Tabulka 6: Příjmy rozpočtu obce za období 2014-2018

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Daňové příjmy	38 347	39 543	43 475	47 799	53 003
Nedaňové příjmy	4 932	4 603	4 407	4 481	7 747
Kapitálové příjmy	85	68	489	126	143
Přijaté transfery	15 746	10 504	13 948	10 162	4 598
Celkem	59 110	54 718	62 319	62 568	65 491

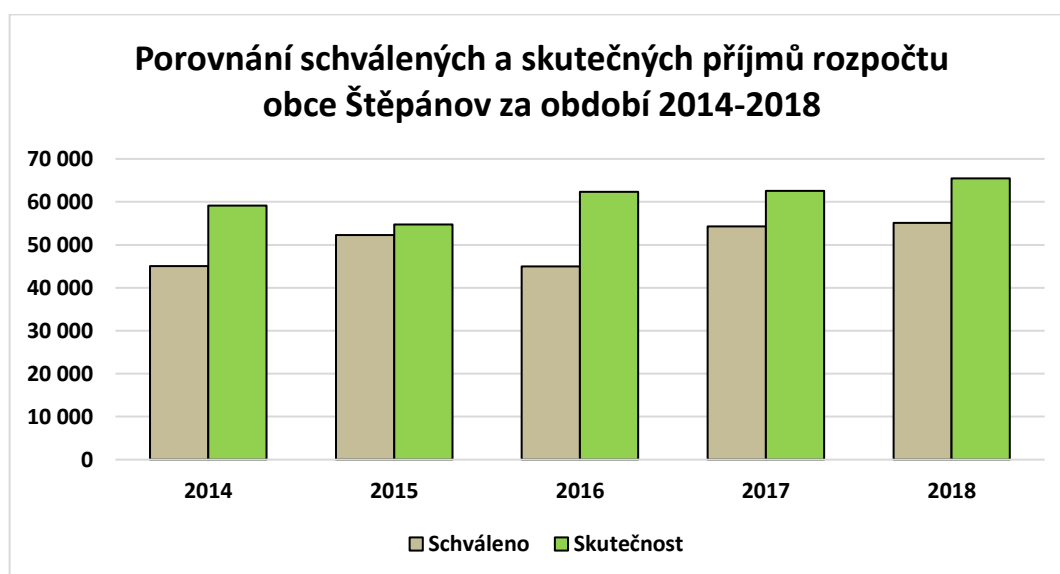
(Zdroj: vlastní zpracování dle Monitor, 2019)

V případě obecních rozpočtů tvoří daňové příjmy standartně největší část všech příjmů. Výjimkou není ani rozpočet obce Štěpánov, kde měly daňové příjmy za posledních 5 let rostoucí tendenci. To může být způsobeno rostoucím počtem obyvatel v posledních letech.

Druhou největší položku na straně příjmů tvoří přijaté transfery, které se v daném období pohybovaly mezi 10 a 15 miliony korun. Výjimkou je pouze loňský rok, kdy obec inkasovala z přijatých transferů pouze necelých 4,6 milionu korun. To bylo způsobeno nízkou hodnotou přijatých investičních transferů ze státního rozpočtu (769 000 Kč) a z rozpočtu kraje (70 000 Kč). Co se týče nedaňových příjmů, ty jsou relativně stabilní až na rok 2018, kdy byla hodnota těchto příjmů poněkud vyšší. To bylo způsobeno vysokou hodnotou přijatých sankčních plateb (1,8 mil.) a příjmů z vlastní činnosti (4,5 mil.). Celkové příjmy rozpočtu mají z dlouhodobého hlediska mírně stoupající tendenci, což může být opět zapříčiněno stoupajícím počtem obyvatel obce a rostoucí ekonomikou ČR.

Následující graf (Obrázek 10) porovnává schválené celkové příjmy se skutečnými celkovými příjmy za dané období.

Obrázek 10: Schválené a skutečné příjmy

(Zdroj: vlastní zpracování dle Monitor, 2019)

Graf vyobrazuje porovnání skutečných a schválených příjmů za posledních 5 let. V každém roce sledovaného období skutečné příjmy přesáhly příjmy schválené.

4.6.2 Výdaje rozpočtu

Výdajová část rozpočtů se dle druhového třídění dělí na výdaje běžné a kapitálové. Následující tabulka (Tabulka 7) porovnává výdaje obecního rozpočtu obce Štěpánov za sledované období posledních 5 let. Jedná se o skutečné výdaje za jednotlivé roky vyjádřené v tisících Kč.

Tabulka 7: Výdaje rozpočtu obce za období 2014-2018

Rok	2014	2015	2016	2017	2018
Běžné výdaje	30 293	30 733	29 847	33 397	40 763
Kapitálové výdaje	27 142	16 854	29 371	30 980	36 309
Celkem	57 435	47 587	59 218	64 377	77 072

(Zdroj: vlastní zpracování dle Monitor, 2019)

Za období posledních pěti let měly výdaje obecního rozpočtu rostoucí tendenci. To může být způsobeno zejména zlepšující se ekonomickou situací v ČR, díky níž se v průběhu let zvyšovaly také příjmy obecního rozpočtu. Jedinou výjimkou v tomto trendu byl rok 2015, kdy došlo k poklesu výdajů asi o 10 mil. Kč. To bylo zapříčiněno tím, že v daném roce obec pořídila méně dlouhodobého hmotného majetku, než v ostatních letech sledovaného období. Výrazně vysoké výdaje měla obec v roce 2018, kdy celková hodnota výdajů poprvé přesáhla 70 milionů korun. Může za to zejména vyšší investice do ZŠ oproti ostatním rokům (více než dvojnásobná oproti roku 2017). Více než dvojnásobku (19,3 mil. Kč) dosáhly také výdaje na bytové hospodářství oproti roku 2017 (9,2 mil. Kč). Obě tyto zmíněné položky jsou v odvětvovém třídění zahrnuty v odvětví „služby pro obyvatelstvo“. Celé odvětvové třídění výdajů za rok 2018 (77 mil. Kč) je zobrazeno v následujícím grafu (Obrázek 11).

Obrázek 11: Graf výdajů obce Štěpánov za rok 2018

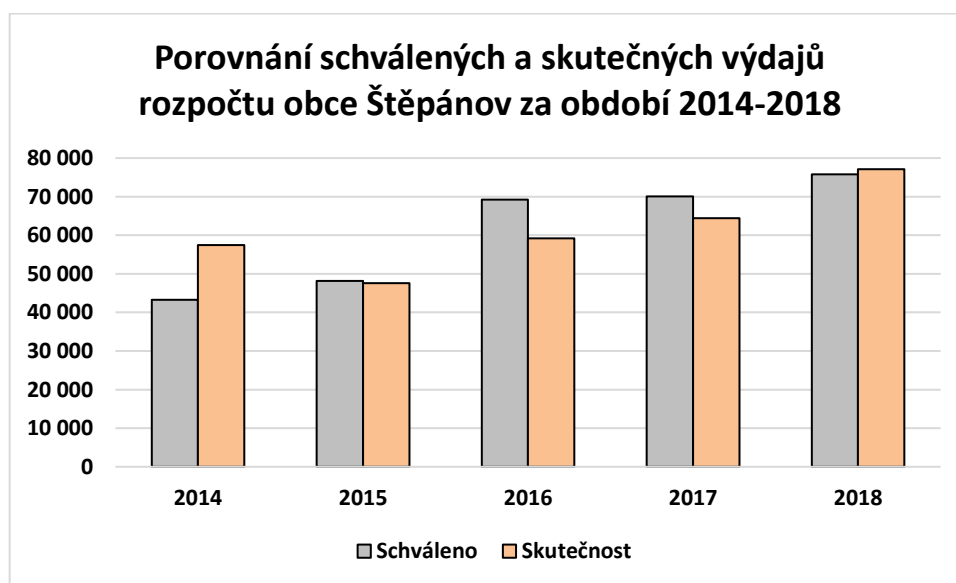

(Zdroj: vlastní zpracování dle Monitor, 2019)

Z třídění výdajů (Obrázek 11) je patrné, že více než dvě třetiny celkových výdajů tvoří služby pro obyvatelstvo. Jak již bylo zmíněno, do této položky je zahrnuto i bytové hospodářství. V roce 2018 obec Štěpánov investovala do rekonstrukce bytů ve vlastnictví obce, což způsobilo zvýšení podílu služeb pro obyvatelstvo na celkových výdajích a zejména pak zvýšení celkového objemu výdajů v daném roce.

Následující graf (Obrázek 12) porovnává výše výdajů schválených zastupitelstvem obce s výšemi skutečných výdajů na konci každého roku sledovaného období.

Obrázek 12: Schválené a skutečné výdaje

(Zdroj: vlastní zpracování dle Monitor, 2019)

Z grafu lze vypožorovat, že v období 2015-2017 byla skutečná výše výdajů na konci roku nižší než výše původně schválená. Nejvýraznější nepoměr mezi těmito hodnotami je vidět v roce 2014, kdy v obci docházelo v průběhu roku k neočekávaným výdajům, které musely být řešeny rozpočtovými opatřeními v průběhu rozpočtového období.

Následující tabulka (Tabulka 8) se zabývá jedním z nejdůležitějších údajů, jenž zajímá spoustu občanů, ale také politiků a tím je saldo rozpočtu. Saldo rozpočtu může být kladné, v takovém případě se jedná o přebytkový rozpočet, nulové (vyrovnaný) nebo záporné, kdy jde o rozpočet ztrátový (schodkový). Údaje v tabulce jsou v tisících Kč.

Tabulka 8: Saldo rozpočtu obce v letech 2014-2018

rok	2014	2015	2016	2017	2018
Celkové příjmy	59 110	54 718	62 319	62 568	65 491
Celkové výdaje	57 435	47 587	59 218	64 377	77 072
Saldo	1 675	7 131	3 101	-1 809	-11 581

(Zdroj: vlastní zpracování dle Monitor, 2019)

Z tabulky je zřejmé, že rozpočet obce Štěpánov byl v prvních třech letech sledovaného období přebytkový. Naopak ztrátový byl rozpočet obce v letech 2017 a 2018. K částečnému pokrytí této ztráty mohla obec použít ušetřené prostředky z minulých let.

4.6.3 Schválený rozpočet na rok 2019

Na rok rozpočtové období 2019 schválilo obecní zastupitelstvo obce Štěpánov poměrně výrazně schodkový rozpočet. Plánované příjmy rozpočtu činí 70 251 tis. Kč. Výdaje jsou naplánovány na 94 841 tis. Kč. Celkový schválený schodek rozpočtu na rok 2019 tedy činí 24 590 tis. Kč. Výše výdajů je především ovlivněna plánovanou investicí do MŠ Štěpánov, která by měla přesáhnout 32 milionů Kč. Vyšší investice oproti předchozímu období se plánuje také do silnic (5,3 mil. Kč). (Úřední deska obce, 2019)

5 SWOT ANALÝZA

SWOT analýza, jak už z jejího názvu vyplývá analyzuje silné stránky (S – strenghts), slabé stránky (W-weaknesses), příležitosti (O-opportunities) a hrozby (T – threats). Smyslem analýzy je poukázat na silné stránky obce, které je třeba podporovat, udržovat nebo i dále rozvíjet a slabé stránky, které je třeba zlepšit. Dále je třeba zhodnotit možná ohrožení, která mohou v budoucnu nastat a příležitosti, jakým směrem by se obec mohla ubírat. Na základě této analýzy lze potom pracovat na tom, aby byly příležitosti využity k co největšímu budoucímu užitku a hrozby co nejvíce omezeny a v ideálním případě úplně odstraněny.

5.1 Silné stránky

- Nově zpracovaný územní plán obce;
- blízkost větších měst (Litovel, Olomouc, Šternberk, Uničov) a výborné spojení hromadnou dopravou;
- obecní policie;
- lékařská péče – lékárna, zubní ordinace, praktický lékař;
- školská zařízení – základní škola v centru obce + 2 mateřské školy.

5.2 Slabé stránky

- Dopravní infrastruktura – kvalita místních komunikací, chybějící chodníky v některých částech obce, absence cyklostezek;
- nízký podíl vysokoškolsky vzdělaných obyvatel;
- nedostatek seniorského bydlení;
- nedostatečná kapacita ČOV;
- nedostatečné vybavení pro tělovýchovu ZŠ + absence víceúčelového hřiště.

5.3 Příležitosti

- Rozšíření kapacity ČOV;
- rozvoj turistiky a cykloturistiky;
- výstavba centra pro seniory;
- zlepšení spolupráce veřejného a soukromého sektoru;
- větší zapojení obyvatel do dění v obci.

5.4 Hrozby

- Stárnutí populace;
- neúspěch při čerpání dotačních prostředků, blížící se konec programového období EU;
- snižování kvality dopravní infrastruktury v důsledku nedostatečných investic;
- nebezpečí pro chodce v podobě absence cyklostezek a chodníků;
- pokles hladiny spodních vod a vysychání studní.

Důležitým faktem je, že jednotlivé kvadranty mohou být vzájemně provázané a například pro zlepšení slabé stránky lze využít některou z příležitostí. Konkrétním příkladem z této SWOT analýzy může být ono stárnoucí obyvatelstvo. Faktem je, že průměrný věk obyvatel obce Štěpánov, jak lze také vyčíst z jedné z předcházejících tabulek v této práci (Tabulka 4), se neustále zvyšuje, a to je problém, který obec bude muset řešit. Jednou z možností, jak se postarat o starší obyvatele, je například vybudování centra pro seniory.

Dalším příkladem může být hrozba v podobě nebezpečí pro chodce kvůli absenci cyklostezek a chodníku (což je zároveň slabá stránka), jelikož ti jsou kvůli tomu nuceni chodit po silnici. Možností řešení je vybudovat nové chodníky nebo cyklostezky v místech, kde chybí. Tyto chodníky nebo cyklostezky by mohli využívat také chodci pro jejich větší bezpečnost. Zároveň by se zvýšila bezpečnost všech účastníků silničního provozu v místě tohoto nedostatku.

V kvadrantu hrozeb lze často nalézt faktory, které jsou vnější, a tudíž je nelze nijak ovlivnit. Příkladem mohou být různé přírodní katastrofy nebo jako v tomto případě také stále rostoucí hrozba sucha a vysychání krajiny. To je problém, se kterým se v budoucnu bude potýkat většina obcí a bohužel jej nelze úplně odvrátit, lze však mírnit jeho dopady nebo alespoň oddálit následky. Příkladem, jak bojovat s tímto problémem, mohou být různé metody a opatření pro lepší zadržování vody v krajině nebo uchovávání dešťové vody pro užitkové účely.

6 PLÁN ROZVOJE OBCE ŠTĚPÁNOV

Na základě poznatků vyplývajících ze zpracované socioekonomické analýzy a SWOT analýzy, jsou navrženy strategické cíle, které povedou k plnění vize obce Štěpánov. Každý ze strategických cílů se rozpadá do několika priorit, na které navazují jednotlivé aktivity (projekty), které obec plánuje do budoucna implementovat.

6.1 Vize obce

Obec Štěpánov – moderní hanácká obec, s příjemným a klidným venkovským prostředím, nabízející svým občanům bezpečí, komfort a vhodné podmínky pro spokojený život. Nedílnou součástí vize je kvalitní dopravní a technická infrastruktura, široká nabídka služeb a možností volnočasového vyžití jak místních obyvatel, tak turistů.

6.2 Strategické cíle a priority

Na základě předchozích analýz byly stanoveny následující 4 strategické cíle, které by měly vést k postupnému naplnění vize obce:

- I. Rozvoj a modernizace infrastruktury
- II. Zlepšení životního prostředí
- III. Rozvoj vzdělávání, kultury a sportu
- IV. Podpora bydlení, podnikání a rozvoj občanské vybavenosti

6.2.1 Strategický cíl I: rozvoj a modernizace infrastruktury

Kvalitní technická a dopravní infrastruktura je podstatným atributem každé moderní obce. Z tohoto důvodu je modernizace a rozvoj těchto dvou odvětví prvním strategickým cílem, jehož naplnění povede k větší bezpečnosti a spokojenosti občanů a turistů v obci. Strategický cíl se dělí na následující 2 priority:

- Priorita 1.1: Technická infrastruktura
- Priorita 1.2: Dopravní infrastruktura

Priorita 1.1: Technická infrastruktura

První prioritou je zlepšení technické infrastruktury obce. Hlavním a pro budoucí rozvoj obce nezbytným krokem je rozšíření kapacity ČOV. Současné využití ČOV nacházející se v obci je po nedávném napojení tlakové kanalizace v částech Moravská Huzová a Stádlo

na hranici její maximální kapacity. V důsledku toho není možné na čističku napojovat nové domácnosti, což může být překážkou pro stavbu nových domů a bytů. Při příležitosti rozšíření kapacity ČOV se uvažuje současná oprava nebo výměna stávající technologie, která je v provozu už více než 10 let. Jako zdroj financování této aktivity se předpokládá obecní rozpočet s příspěvím obce Liboš, která ČOV také využívá a případná dotace z některého dotačního programu.

❖ **Aktivita 1.1.1: Rozšíření kapacity ČOV**

Priorita 1.2: Dopravní infrastruktura

V rámci zlepšení dopravní infrastruktury v obci je plánováno hned několik aktivit, které by měly vést ke zlepšení současného stavu. Prvním dlouhodobě palčivým problémem je špatný stav a nízká kvalita některých místních komunikací. Ve velmi špatném stavu jsou silnice III. třídy mezi obcí Liboš a místní částí Moravská Huzová, dále mezi částmi Moravskou Huzovou a Stádlem, Moravskou Huzovou a Benátkami a také mezi Moravskou Huzovou a obcí Štarnov. Všechny tyto zmíněné silnice III. třídy ovšem nespádají pod obec Štěpánov, ale pod Olomoucký kraj, proto jedinou možností obce jak zlepšit kvalitu těchto úseků je soustavný tlak na příslušné krajské orgány, aby v dané věci začaly jednat. Z komunikací, které má na starost obec jsou ve špatném stavu silnice v Moravské Huzové, Stádle, Benátkách, Březcích a také v ulici Nádražní ve Štěpánově. Během následujících let obec plánuje postupné opravy místních komunikací v závislosti na objemu uvolněných prostředků.

Druhou aktivitou, která by měla vést k celkovému zlepšení dopravní infrastruktury je vybudování chybějících chodníků. Jedná se zejména o chodník spojující Březce a křižovatku mezi Štěpánovem a Březci, od které již vede chodník do Štěpánova a také cyklostezka do Benátek. Další oblastí pro výstavbu chodníku je propojení křižovatka „U sv. Jána“ v Moravské Huzové s koncem této místní části směrem na Štarnov. To povede k větší bezpečnosti chodců směřujících z této části na zastávku nebo do obchodu a zpět.

Další aktivitou, která povede nejen ke zlepšení dopravní infrastruktury, ale také k rozvoji cykloturistiky, volnočasových aktivit a cestovního ruchu je vybudování nových cyklostezek. První cyklostezka, kterou obec plánuje v následujících letech vybudovat bude spojoval Moravskou Huzovou a obec Liboš. Vybudování této cyklostezky bude mít příznivý vliv zejména co se týče bezpečnosti na silnici, podél které bude cyklostezka vedena. Ze silnice na cyklostezku se přesunou kromě cyklistů také chodci a rodiče s kočárky směřující

z Liboše do Moravské Huzové, kde bylo v nedávné době vybudováno nové dětské hřiště. Cyklostezku využijí také děti, které denně jezdí na kole do školy ve Štěpánově a zpět.

Obrázek 13: Umístění cyklostezky Liboš-Moravská Huzová

(Zdroj: vlastní zpracování dle Mapy,2019)

Druhou cyklostezkou, na které obec hodlá participovat je plánovaná cyklostezka Březce-Chomoutov-Olomouc. Tato cyklostezka je v plánu již delší dobu, v současné době probíhá jednání se SŽDC jakožto majitelem většiny potřebných pozemků, jelikož má být cyklostezka vedena podél železniční trati. Výstavba této cyklostezky povede k významnému rozvoji cykloturistiky v okolí obce, jelikož bude obec bezpečně propojena s krajským městem Olomoucí.

V blízké budoucnosti je ve spolupráci s krajem v plánu transformace křižovatky mezi místními částmi Štěpánov a Březce, kde dříve docházelo k častým dopravním nehodám a několikrát se zde měnilo dopravní značení. Přestavba křižovatky na kruhový objezd je v plánu zejména z důvodu plánované přestavby důležitého dopravního tahu Týneček-Šternberk, která zapříčiní odklonění dopravy na Štěpánov a s tím spojené výrazné zvýšení frekvence křižovatky.

- ❖ **Aktivita 1.2.1: Oprava místních komunikací**
- ❖ **Aktivita 1.2.2: Vybudování cyklostezek**
- ❖ **Aktivita 1.2.3: Výstavba nových chodníků**
- ❖ **Aktivita 1.2.4: Transformace křižovatky na kruhový objezd**

6.2.2 Strategický cíl II: zlepšení životního prostředí

- Priorita 2.1: Kvalita životního prostředí

Priorita 2.1. Kvalita životního prostředí

Velkým problémem je již v současnosti sucho a nedostatek vody. V budoucnu se s tímto problémem bude potýkat nejen naše obec, ale bude se týkat prakticky celé České republiky. Jedním z kroků, které se obec v budoucnu chystá učinit je revitalizace rybníka v místní části Benátky. Obec si již na toto téma nechala vypracovat studii a je na tento krok připravena. Obecní rybník se tak stane důležitým prostorem pro zadržování vody v krajině.

Druhou aktivitou k naplnění tohoto strategického cíle je projekt na výsev lučního kvítí na veřejných prostranstvích. Konkrétně by se mělo jednat o park v okolí kostela sv. Barbory. Luční květiny poskytují potravu a útočiště různým druhům hmyzu, a navíc lépe zadržují vodu v půdě než například nakrátko posečený trávník. Jak již bylo zmíněno sucho a špatné zadržování vody v krajině se stává aktuálním problémem a každý podobný krok přispívá k mírnění dopadu této hrozby.

- ❖ **Aktivita 2.1.1: Revitalizace obecního rybníka**
- ❖ **Aktivita 2.1.2: Výsev lučního kvítí**

6.2.3 Strategický cíl III: rozvoj vzdělávání, kultury a sportu

- Priorita 3.1: Oblast vzdělávání a sportu
- Priorita 3.2: Kultura a volný čas

Priorita 3.1: Oblast vzdělávání a sportu

K naplňování této priority má obec v plánu několik aktivit. První z nich je rekonstrukce mateřské školy ve Štěpánově (MŠ Sídliště). Budova školky již prošla prvními dvěma fázemi. V první fázi v roce 2013 dostala budova MŠ novou střechu a nový hlavní vchod. Ve druhé fázi rekonstrukce, která proběhla v létě 2014 proběhla výměna oken a zateplení, které přispívá k energetické úspornosti. Nyní je v plánu třetí fáze, kterou je rekonstrukce a modernizace vnitřních prostor MŠ. Z tohoto důvodu bude provoz MŠ přesunut dočasně do nových prostor v areálu základní školy.

Co se týče sportovní oblasti, hlavním problémem v obci je absence víceúčelové sportovní haly a zároveň špatný stav a kvalita současné tělocvičny na základní škole. Na téma nové víceúčelové sportovní haly má obec již také vypracovanou studii, která bere v potaz hned

několik variant podoby budoucí haly. Problémem k zamyšlení tedy je, zda má obec vybudovat úplně novou víceúčelovou halu, kterou by mohli využívat jak žáci ZŠ, tak široká veřejnost, nebo v rámci ušetření poměrně velkého objemu prostředků (v řádu desítek milionů) pouze zrekonstruovat a zmodernizovat stávající tělocvičnu v prostorách ZŠ. Studie, kterou si obec nechala zpracovat ohledně nové haly uvažuje jak variantu maximálního potenciálu a možností, avšak s tím spojené vysoké náklady, tak variantu haly s poněkud menšími možnostmi využití co se týče možných provozovaných sportů a činností, která by však samozřejmě ušetřila finanční prostředky.

❖ **Aktivita 3.1.1: Rekonstrukce MŠ Štěpánov**

❖ **Aktivita 3.1.2: Výstavba víceúčelové sportovní haly**

Priorita 3.2: Kultura a volný čas

S kulturní problematikou je spojena rekonstrukce kostela sv. Barbory ve východní části obce. Tento kostel již není využíván pro církevní účely, jelikož byl odsvěcen a v roce 2006 byl převeden do majetku obce. Cílem je možnost využití prostor historického kostela pro účely obce, občanů a dalších subjektů. Na téma využití prostor kostela byla již v roce 2012 vypracována architektonická studie, která uvažuje variantu vybudování divadelního a kulturního sálu, obřadní síně, a galerie výtvarného umění.

❖ **Aktivita 3.2.1: Rekonstrukce kostela sv. Barbory**

6.2.4 Strategický cíl IV: podpora bydlení, podnikání a rozvoj občanské vybavenosti

- Priorita 4.1: Podpora bydlení v obci
- Priorita 4.2: Podpora podnikání
- Priorita 4.3: Rozvoj občanské vybavenosti a nabízených služeb

Priorita 4.1: Podpora bydlení v obci

Prvním krokem, který obec v tomto směru již učinila bylo vypracování aktuálního územního plánu obce. Díky územnímu plánu lze přesně určit parcely a konkrétní prostory pro výstavbu nových domů. Druhým nezbytným krokem pro výstavbu nových domů, v důsledku čehož se začne obec rozšiřovat je rozšíření kapacity ČOV, které je již řešeno v prvním strategickém cíli. Splněním této priority se bude moci na čističku napojit více domácností a nových staveb a tím se obci otevrou nové možnosti v jejím rozvoji.

❖ **Aktivita 4.1.1: Podpora bydlení**

Priorita 4.2: Podpora podnikání

Jedním z kroků, jak podpořit podnikání v obci je vybudování start-up podnikatelské zóny v prostorách v ulici Za Drahou. Výběr této lokality je vhodný zejména kvůli blízkosti dráhy a vlakového nádraží, odlehlosti prostor od zbytku obce a zároveň lokalita nabízí vyústění cesty na silnici II. třídy směrem na Olomouc, bez nutnosti projíždění obydlenu částí obce. Pozemky v dané lokalitě jsou z velké části majetkem SŽDC, se kterou obec povede případná jednání o možnosti realizace této aktivity.

❖ Aktivita 4.2.1: Vybudování podnikatelské zóny

Priorita 4.3: Rozvoj občanské vybavenosti a nabízených služeb

V této oblasti je připraven projekt revitalizace současného obchodního domu Hruška. Budova se nachází v centru obce téměř naproti základní škole. Z toho důvodu bylo do těchto prostor nedávno přesunuto sídlo obecní policie Štěpánov. Do budoucna je v plánu přesunout do této budovy i zdravotní středisko včetně lékárny a všech ordinací a taktéž obecní úřad a obecní knihovnu. Tím pádem by občané měli všechny tyto služby pohromadě v jedné budově, která se nachází na výhodné pozici, což by značně ušetřilo jejich čas a zvýšilo by to komfort při vyřizování různých záležitostí ať už na obecním úřadě, v knihovně nebo co se týče zdravotnických služeb. V důsledku těchto přesunů institucí by se obci uvolnily původní budovy. V budově současného zdravotního střediska by měla obec možnost vybudovat nové byty, vzhledem k vhodné poloze budovy, z prostor současné obecní knihovny se zase nabízí vybudování budoucího centra pro seniory vzhledem k poloze knihovny vedle přírodního parku a blízkosti vlakového nádraží. Taktéž by se uvolnila budova současného obecního úřadu. Zkrátka po uskutečnění této aktivity bude mít obec řadu možností jak naložit s uvolněnými prostory tak, aby to prospělo jejímu dalšímu rozvoji.

❖ Aktivita 4.3.1: Vytvoření multifunkčního centra služeb

Obrázek 14: Návrh multifunkčního centra služeb (Zdroj: Šindler, 2019)

6.3 Katalog projektů

Projekt č.1:

Název projektu	Rekonstrukce MŠ Sídliště (3. etapa)
Strategický cíl	Rozvoj vzdělávání, kultury a sportu
Popis projektu	Rekonstrukce MŠ Sídliště ve Štěpánově probíhá ve třech etapách, z nichž první dvě již byly dokončeny a nyní je na řadě etapa třetí. Ve třetí etapě proběhne rekonstrukce elektroinstalace, pořízení nových rozvodů vody, rekonstrukce ústředního topení a další drobné úpravy.
Předkladatel	Obec Štěpánov
Cílová skupina	Děti v MŠ Rodiče
Předpokládané náklady	10 mil. Kč (všechny 3 etapy)
Předpokládané zdroje financování	Vlastní zdroje Dotace
Předpokládaný termín realizace	2019-2020
Přínos	Přínosem tohoto projektu bude vytvoření moderního prostředí pro vzdělávání dětí v předškolním věku. Budova MŠ je pro účely školky využívána již desítky let a modernizace interiéru školky již byla zapotřebí. Po dokončení rekonstrukce bude MŠ splňovat stále se zvyšující požadavky kladené na předškolní vzdělání a výchovu dětí.
Rizika	Nutnost přesunout provoz MŠ do jiných prostor Nedodržení termínu dokončení

Projekt č.2:

Název projektu	Vybudování náhradních prostor MŠ
Strategický cíl	Rozvoj vzdělávání, kultury a sportu
Popis projektu	Tento projekt přímo souvisí s projektem č.1 „Rekonstrukce MŠ Sídliště“. Kvůli pracím uvnitř budovy MŠ je nutno přesunout provoz MŠ dočasně do nových prostor, a to v areálu ZŠ Štěpánov. Je nutno vyčlenit prostory a vytvořit podmínky odpovídající požadavkům na vzdělávání a výchovu dětí v předškolním věku.
Předkladatel	Obec Štěpánov
Cílová skupina	Děti v MŠ Rodiče Žáci ZŠ
Předpokládané náklady	
Předpokládané zdroje financování	vlastní zdroje
Předpokládaný termín realizace	2019
Přínos	Přínosem tohoto projektu je zajištění chodu mateřské školy během prací v současných prostorách MŠ. Nepřímým přínosem bude také vybudování nového a moderního prostředí pro děti v MŠ, jelikož je tímto projektem umožněn výkon projektu č.1.
Rizika	Nevytvoření vhodných podmínek pro děti Komplikace pro základní školu

Projekt č.3:

Název projektu	Rozšíření kapacity ČOV
Strategický cíl	Rozvoj a modernizace infrastruktury
Popis projektu	Po napojení místních částí Moravská Huzová a Stádlo na tlakovou kanalizaci je kapacita ČOV využita téměř na maximum a nezbyvá již moc prostoru na napojení dalších domácností. To může být překážkou pro výstavbu nových domů a bytů v obci a z toho důvodu je třeba stávající kapacitu ČOV navýšit. Spolu s rozšířením kapacity je v plánu také oprava stávající technologie, která je již více než 10 let v provozu.
Předkladatel	Obec Štěpánov
Cílová skupina	Obyvatelé obce Zájemci o bydlení v obci Občané obce Liboš
Předpokládané náklady	
Předpokládané zdroje financování	Vlastní zdroje Obec Liboš Dotace
Předpokládaný termín realizace	2020-2022
Přínos	Hlavním přínosem tohoto projektu bude možnost napojení dalších uživatelů na ČOV, tím se obci otevřou možnosti dalšího rozvoje v podobě přílivu nových obyvatel aj. Dalším přínosem je nižší zátěž na životní prostředí, jelikož rozšířením kapacity a modernizací technologie se zvýší kvalita vypouštěných vod.
Rizika	Nedostatek finančních zdrojů Komplikace během realizace

Projekt č.4:

Název projektu	Transformace křižovatky na kruhový objezd
Strategický cíl	Rozvoj a modernizace infrastruktury
Popis projektu	V zájmu zvýšení bezpečnosti a plynulosti dopravního provozu plánuje Olomoucký kraj ve spolupráci s obcí přeměnit stávající křižovatku mezi Štěpánovem a místní částí Březce na kruhový objezd. Hlavním motivem je plánovaná uzavírka silnice I. třídy mezi Olomoucí a Šternberkem, která způsobí odklon dopravy na Štěpánov a zvýšení frekventovanosti daného místa. Dalším motivem je snížení počtu dopravních nehod, kterých se zde v minulosti několik odehrálo.
Předkladatel	Olomoucký kraj
Cílová skupina	Projíždějící řidiči Obyvatelé obce
Předpokládané náklady	
Předpokládané zdroje financování	Krajský rozpočet
Předpokládaný termín realizace	2020
Přínos	Přínosem tohoto projektu bude zvýšení plynulosti provozu v dané lokalitě a snížení počtu dopravních nehod. Kruhový objezd taktéž sníží rychlost projíždějících aut, což povede k větší bezpečnosti všech účastníků silničního provozu.
Rizika	Nedodržení termínu realizace Zhoršení dopravní situace během výstavby

Projekt č.5:

Název projektu	Rekonstrukce kostela sv. Barbory
Strategický cíl	Rozvoj vzdělání, kultury a sportu
Popis projektu	Cílem projektu je zrekonstruovat stávající prostory historického kostela tak, aby je bylo možno využívat k různým kulturním a společenským událostem. Zpracovaná studie uvažuje vytvoření kulturního a společenského sálu, obřadní síně a galerie výtvarného umění.
Předkladatel	Obec Štěpánov
Cílová skupina	Občané obce Veřejnost
Předpokládané náklady	30 mil. Kč
Předpokládané zdroje financování	Dotace Vlastní zdroje
Předpokládaný termín realizace	2020-2030
Přínos	Přínosem projektu bude vytvoření nových prostor pro různé kulturní a společenské akce v obci. Dalším přínosem bude snížení každoročních nákladů na údržbu kostela.
Rizika	Nedostatek finančních zdrojů

Projekt č.6:

Název projektu	Vybudování multifunkčního centra Hruška
Strategický cíl	Podpora bydlení, podnikání a rozvoj občanské vybavenosti
Popis projektu	Projekt má za cíl plné využití budovy současného nákupního střediska Hruška, kde se také nachází sídlo obecní policie. Přesto v budově zbývá spousta nevyužitých prostor. Proto obec plánuje přesunout do těchto prostor obecní úřad, knihovnu, zdravotní středisko a případně zde vybudovat také centrum pro seniory.
Předkladatel	Obec Štěpánov
Cílová skupina	Obyvatelé obce Veřejnost
Předpokládané náklady	30 mil. Kč
Předpokládané zdroje financování	Vlastní zdroje Dotace
Předpokládaný termín realizace	2020-2025
Přínos	Přínosem projektu bude koncentrace více druhů služeb pro občany do jednoho místa. Občané tak budou mít možnost využít služeb obecního úřadu, knihovny, obecní policie, nákupního centra a zdravotnictví.
Rizika	Nedostatek finančních zdrojů Nevyužití starých budov

Projekt č.7:

Název projektu	Výsadba lučního kvítí
Strategický cíl	Zlepšení životního prostředí
Popis projektu	Obec plánuje vytvořit v parku v okolí kostela sv. Barbory úseky v prostoru parku kde budou vysazeny různé druhy lučního kvítí. Hlavním efektem tohoto projektu by mělo být zkrášlení parku, kromě estetického dojmu bude mít tento záměr také pozitivní dopady na životní prostředí v daném místě. Postup bude odstranění stávající trávy, rekultivace půdy a výsadba těchto rostlin.
Předkladatel	Obec Štěpánov
Cílová skupina	Obyvatelé obce Turisté
Předpokládané náklady	100 000 Kč
Předpokládané zdroje financování	Vlastní zdroje
Předpokládaný termín realizace	2019-2020
Přínos	Jedním z hlavních přínosů projektu je kromě již zmíněného estetického efektu také zlepšení životního prostředí v podobě lepšího zadržování vody v půdě, jelikož tyto rostliny zadrží v půdě vodu lépe než nakrátko posečený travník. Dalším přínosem je, že tyto záhony mohou být útočištěm různých druhů hmyzu.
Rizika	Špatný dopad na alergie Možnost výskytu klíšťat

ZÁVĚR

Smyslem teoretické části práce bylo přiblížení a objasnění problematiky regionální politiky, obcí a strategického plánování. To by mělo budoucímu čtenáři vytvořit teoretický rámec a úvod do dané problematiky i v případě, že by se jednalo o laika. Podstata strategického plánování tkví v posunutí daného objektu ze současného výchozího stavu do stavu vedoucího ke zlepšení socioekonomických, přírodních a životních podmínek a situace v daném území nejen pro obyvatele onoho území za přispění a pomoci všech zainteresovaných subjektů.

Na část teoretickou navazuje část praktická, která obsahuje socioekonomickou analýzu obce Štěpánov, analýzu hospodaření, SWOT analýzu a návrhovou část, která stanovuje vizi obce, strategické cíle vedoucí k plnění této vize, priority jakožto podúroveň stanovených strategických cílů a konkrétní aktivity navazující na definované priority.

Ze socioekonomické analýzy lze v první řadě vyčíst, že zvolená obec si z dlouhodobého hlediska vede poměrně dobře co se týče růstu počtu obyvatel. Velké výkyvy byly v minulosti způsobeny připojováním a oddělováním různých obecních částí, avšak tento jev se zdá být v současné době již eliminován a v blízké budoucnosti nehrozí další výrazné změny ve struktuře katastrálního území obce způsobené dělením nebo slučováním a s tím související skoková změna počtu obyvatel. Z následné SWOT analýzy lze ovšem zjistit, že chce-li obec udržet trend pomalého nárůstu obyvatelstva, jedním z problémů, které je třeba řešit, je nutné rozšíření čističky odpadních vod. Kromě této oblasti upozorňuje SWOT analýza na další slabé stránky a rizika ať už více či méně alarmující. Tato rizika by se měla obec snažit co nejvíce omezit nebo dokonce eliminovat. Stejně tak by mělo být cílem obce zapracovat na slabých stránkách, a naopak podporovat a udržovat stránky silné a využít jmenovaných příležitostí. Na tyto analýzy poté reaguje část návrhová.

Jak již bylo zmíněno, návrhová část obsahuje kromě vize obce také strategické cíle, které byly stanoveny na základě jejich nezbytnosti pro další udržitelný rozvoj obce. Závěr práce obsahuje katalog projektů, které navazují na jednotlivé strategické cíle a měly by pomoci v jejich plnění. Jedná se o reálné projekty, které má obec v plánu aplikovat v následujících letech.

SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

Knižní zdroje

BINEK, Jan a Iva GALVASOVÁ, 2011. *Rozvojový interaktivní audit*. Brno: GaREP, 148 s. ISBN 978-80-904308-9-1.

CÍSAŘOVÁ, Eliška a Jan PAVEL, 2008. *Průvodce komunálními rozpočty, aneb, Jak může informovaný občan střežit obecní pokladnu*. Praha: Transparency International - Česká republika, 94 s. ISBN 978-80-87123-06-5.

KADERÁBKOVÁ, Jaroslava a Jitka PEKOVÁ, 2012. *Územní samospráva - udržitelný rozvoj a finance*. Praha: Wolters Kluwer Česká republika, 297 s. ISBN 978-80-7357-910-4.

KÁŇA, Pavel, 2014. *Základy veřejné správy: vybrané kapitoly veřejné správy pro studium žáků středních škol*. 4. aktualiz. vyd. Ostrava: Montanex, 394 s. ISBN 978-80-7225-407-1.

KRBOVÁ, Jana, 2016. *Strategické plánování ve veřejné správě*. Praha: Wolters Kluwer, 143 s. ISBN 978-80-7552-587-1.

LOCHMANNOVÁ, Alena, 2017. *Veřejná správa: základy veřejné správy*. Prostějov: Computer Media, 116 s. ISBN 978-80-7402-295-1.

MACHÁČEK, Jaroslav, Petr TOTH a René WOKOUN, 2011. *Regionální a municipální ekonomie*. Praha: Oeconomica, 200 s. Vysokoškolská učebnice. ISBN 978-80-245-1836-7.

MALAST, Jan, 2016. *Teoretická východiska obecní samosprávy v České republice*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni, 340 s. ISBN 978-80-261-0657-9.

OTRUSINOVÁ, Milana a Dana KUBÍČKOVÁ, 2011. *Finanční hospodaření municipálních účetních jednotek: po novele zákona o účetnictví*. Praha: C.H. Beck, 178 s. C.H. Beck pro praxi. ISBN 978-80-7400-342-4.

PAVLÍK, Marek, 2014. *Jak úspěšně řídit obec a region: cíle, nástroje, trendy, zahraniční zkušenosti*. Praha: Grada, 160 s. Manažer. ISBN 978-80-247-5256-3.

PRŮCHA, Petr, 2014. *Veřejná správa a správní právo*. Praha: Vysoká škola aplikovaného práva, 303 s. ISBN 978-80-86775-29-6.

STARLING, Grover, 2011. *Managing the public sector*. 9th edition. Boston: Wadsworth Cengage Learning, 596 s. International edition. ISBN 978-1-4390-8145-7.

WOKOUN, René, Pavel MATES a Jaroslava KADERÁBKOVÁ, 2011. *Základy regionálních věd a veřejné správy*. Plzeň: Vydavatelství a nakladatelství Aleš Čeněk, 474 s. Monografie. ISBN 978-80-7380-304-9.

Internetové zdroje

ČSÚ, 2019. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-03-19]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/>

Historie obce, 2019. *Obec Štěpánov* [online]. Štěpánov [cit. 2019-03-28]. Dostupné z: <https://www.stepanov.cz/historie>

KRITÉRIA MA21, 2017. *Oficiální stránky Informačního systému místní Agendy 21* [online]. Praha [cit. 2019-02-11]. Dostupné z: <https://ma21.cenia.cz/cs-cz/%C3%BAvod/prove%C5%99ejnost/krit%C3%A9riaapavidlama21.aspx>

Malý lexikon České republiky, 2018. *Český statistický úřad* [online]. [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://www.czso.cz/csu/czso/maly-lexikon-obci-ceske-republiky-2018#>

MAPY, 2019. *Mapy.cz* [online]. [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=17.2096920&y=49.6744966&z=12>

Metodická podpora regionálního rozvoje [online], 2009. [cit. 2018-11-29]. Dostupné z: http://www.regionalnirozvoj.cz/index.php/regiony_red.html

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, 2014. *Metodika tvorby programu rozvoje obce* [online]. [cit. 2019-03-10]. Dostupné z: http://www.regionalnirozvoj.cz/tl_files/soubory/Planovani_obci/Metodika_PRO.pdf

MINISTERSTVO PRO MÍSTNÍ ROZVOJ ČR, 2019. *Obce-Štěpánov. Regionální informační servis* [online]. Praha: MMR ČR [cit. 2019-03-24]. Dostupné z: <http://www.risy.cz/cs/vyhledavace/obce/detail?Zuj=505161>

MONITOR, 2019. *Monitor-informační portál Ministerstva financí* [online]. [cit. 2019-04-27]. Dostupné z: <https://monitor.statnipokladna.cz/2018/>

MPSV, 2019. *Integrovaný portál Ministerstva práce a sociálních věcí* [online]. [cit. 2019-04-09]. Dostupné z: <https://portal.mpsv.cz/>

MŠ MORAVSKÁ HUZOVÁ, 2019. *Mateřská škola Moravská Huzová* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://www.skolkahuzova.cz/>

MŠ ŠTĚPÁNOV, 2016. *Mateřská škola Štěpánov* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://www.skolkastepanov.cz/>

Obec Štěpánov [online], 2019. Štěpánov [cit. 2019-04-04]. Dostupné z: <https://www.stepanov.cz/>

ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC ČR, 2019. *Geoportál ŘSD* [online]. [cit. 2019-03-25]. Dostupné z: <https://geoportal.rsd.cz/webappbuilder/apps/7/>

ŠINDLER, Jiří, 2019. *Starosta obce Štěpánov* [online]. Štěpánov [cit. 2019-05-03]. Dostupné z: <https://www.starostastepanov.cz/>

TJ SOKOL ŠTĚPÁNOV, 2019. *Tělovýchovná jednota sokol Štěpánov* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://www.sokolstepanov.cz/>

TJ ŠTĚPÁNOV, 2019. *TJ Štěpánov* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://www.tjstepanov.cz/>

Úřední deska obce, 2019. *Obec Štěpánov* [online]. Štěpánov [cit. 2019-04-05]. Dostupné z: <https://www.stepanov.cz/uredni-deska>

VOJTÍŠKOVÁ, Miroslava, 2018. *Rozpočtové hospodaření pro zastupitele obcí* [online]. Praha: Ministerstvo vnitra ČR [cit. 2019-02-13]. ISBN 978-80-87544-98-3. Dostupné z: <https://www.mvcr.cz/soubor/rozpocetove-hospodareni-pro-zastupitele-obci.aspx>

ZŠ ŠTĚPÁNOV, 2019. *Základní škola Štěpánov* [online]. [cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <http://www.zsstepanov.cz/>

Legislativní prameny

Ústavní zákon č. 1/1993 ze dne 16. prosince 1992 Ústava České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/1993-1>

Zákon č. 128/2000 Sb. ze dne 12. dubna 2000 o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-128>

Zákon č. 131/2000 Sb. ze dne 13. dubna 2000 o hlavním městě Praze, ve znění pozdějších předpisů. In: *Sbírka zákonů České republiky*. Dostupné také z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2000-131>

SEZNAM POUŽITÝCH SYMBOLŮ A ZKRATEK

ČOV	čistička odpadních vod
ČSÚ	Český statistický úřad
EC	EuroCity
EU	Evropská unie
IC	InterCity
MA 21	místní Agenda 21
MMR	Ministerstvo pro místní rozvoj
MPSV	Ministerstvo práce a sociálních věcí
MŠ	mateřská škola
ORP	obec s rozšířenou působností
OÚ	obecní úřad
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
SC	SuperCity
SŽDC	Správa železniční dopravní cesty
ZUŠ	základní umělecká škola
ZŠ	základní škola

SEZNAM OBRÁZKŮ

<i>Obrázek 1: Úrovně kroků v návrhové části</i>	34
<i>Obrázek 2: Poloha obce</i>	36
<i>Obrázek 3: Znak obce</i>	37
<i>Obrázek 4: Zobrazení jednotlivých částí obce na mapě</i>	40
<i>Obrázek 5: Pamětní deska v Moravské Huzové.....</i>	41
<i>Obrázek 6: Vývoj počtu obyvatel</i>	42
<i>Obrázek 7: Narození a zemřelí v obci Štěpánov.....</i>	44
<i>Obrázek 8: Vzdělanostní struktura obyvatelstva</i>	45
<i>Obrázek 9: Silniční síť v okolí obce Štěpánov</i>	47
<i>Obrázek 10: Schválené a skutečné příjmy</i>	52
<i>Obrázek 11: Graf výdajů obce Štěpánov za rok 2018</i>	53
<i>Obrázek 12: Schválené a skutečné výdaje</i>	54
<i>Obrázek 13: Umístění cyklostezky Liboš-Moravská Huzová.....</i>	60
<i>Obrázek 14: Návrh multifunkčního centra služeb</i>	63

SEZNAM TABULEK

<i>Tabulka 1: Názvy orgánů obce podle typu obce</i>	15
<i>Tabulka 2: Počty členů zastupitelstev obce</i>	15
<i>Tabulka 3: Vedení obce</i>	37
<i>Tabulka 4: Věková struktura obyvatelstva obce Štěpánov</i>	43
<i>Tabulka 5: Srovnání podílu nezaměstnaných osob za březen 2019</i>	46
<i>Tabulka 6: Příjmy rozpočtu obce za období 2014-2018</i>	51
<i>Tabulka 7: Výdaje rozpočtu obce za období 2014-2018</i>	53
<i>Tabulka 8: Saldo rozpočtu obce v letech 2014-2018</i>	55